

traduceri

13

SFÂNTUL LEANDRU
ARHIEPISCOPUL SEVILLEI

DESPRE
RÂNDUIALA FECIOARELOR ȘI
DISPREȚUIREA CELOR LUMEȘTI

Colecția „Patristica” este coordonată de
Dragoș Dâscă și Pr. Cezar Țăbârna

Referent științific:
Prof. univ. dr. Ștefan Munteanu,
Institutul de Teologie Ortodoxă „Saint Serge”, Paris

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LEANDRU, sfânt

**Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor
lumești / Sfântul Leandru Arhiepiscopul Sevillei;**
trad. din lb. latină, stud. introd. și note de Dragoș Dâscă. -
Iași: Doxologia, 2016

Conține bibliografie. - Index

ISBN 978-606-666-534-6

I. Dâscă, Dragoș (trad.) (pref.) (note)

2

13

**SFÂNTUL LEANDRU
ARHIEPISCOPUL SEVILLEI**

**DESPRE
RÂNDUIALA FECIOARELOR ȘI
DISPREȚUIREA CELOR LUMEȘTI**

Traducere din limba latină, studiu introductiv și note
DRAGOȘ DÂSCĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfintitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iasi, 2016

CUPRINS

**În apărarea ortodoxiei niceene: Leandru,
Arhiepiscopul Sevillei – Sfințenie și Apostolat
în Spania secolului al VI-lea
(Studiu introductiv de Dragoș Dâscă) 11**

SFÂNTUL LEANDRU, ARHIEPISCOPUL SEVILLEI

Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești

Prolog 33

I. Lumea acestui veac este supusă stricăciunii 33

II. Inima robită celor lumești nu poate cunoaște
dulceața Duhului 35

III. Fecioara Îl are ca Mire pe Hristos 37

IV. Prețul cu care ne-a răsumpărat Hristos
nu are seamăn 39

V. Fecioria naște sfințenia și harul nesticăciunii 41

VI. Prin feciorie se restaurează starea feciorelnică
a protopărinților neamului omenesc 43

VII. Hristos dorește fecioria 44

VIII. Maica Domnului – Maica fecioriei
întru Hristos 46

IX. Rugăciunea fecioarei Îl înduplecă grabnic pe Hristos	48
X. Fecioara este datoare să mijlocească pentru ceilalți în rugăciune	50
XI. Fecioara caută să-I placă lui Dumnezeu, femeia căsătorită vrea să placă veacului	52
XII. Fecioria este atât rădăcina, cât și rodul căsătoriei	54
XIII. Ce părtășie poate avea cu Hristos femeia care caută să placă lumii?	55
XIV. Fecioara nu-și supune trupul robiei bărbatului	57
XV. Fecioara va fi numărată în ceata îngerilor	59
XVI. Copiii fecioarei sunt virtuțile	61
XVII. Disprețuind cele ale lumii, fecioarele dobândesc Împărăția lui Hristos	62
XVIII. Prin schimbarea înfățișării chipului, femeia preacurvește	63
XIX. Femeia plăcută lui Dumnezeu este cea care prețuiește mai mult virtutea, decât farmecul exterior	64

RÂNDUIELILE PENTRU FECIOARE ALE SFÂNTULUI LEANDRU, ARHIEPISCOPUL SEVILLEI

Rânduiala I. Femeile din lume trebuie evitate	69
Rânduiala a II-a. Fecioara trebuie să se ferească de bărbați	71

Rânduiala a III-a. Fecioara trebuie să-i evite pe tineri	72
Rânduiala a IV-a. Fecioara trebuie să slujească altei fecioare	75
Rânduiala a V-a. Despre răsplătirea celor care ne iubesc	76
Rânduiala a VI-a. Fecioarei îi stă bine când este rușinoasă	77
Rânduiala a VII-a. Fecioara trebuie să o rabde pe cea care o vorbește de rău	78
Rânduiala a VIII-a. Fecioara nu trebuie să vorbească de rău pe nimeni	79
Rânduiala a IX-a. Fecioara nu trebuie să fie mândră	81
Rânduiala a X-a. Despre veșmântul fecioarei	83
Rânduiala a XI-a. Fecioara să fie smerită	85
Rânduiala a XII-a. Despre răbdarea fecioarei	87
Rânduiala a XIII-a. Despre înfrânarea fecioarei	88
Rânduiala a XIV-a. Fecioara să nu critice vreo altă soră ...	91
Rânduiala a XV-a. Fecioara trebuie să se roage și să citească neîncetat	93
Rânduiala a XVI-a. Vechiul Testament nu trebuie citit cu un cuget trupesc	94
Rânduiala a XVII-a. Fecioara nu trebuie să stea de vorbă [cu un bărbat] când este singură	96
Rânduiala a XVIII-a. Despre chipul postirii	97
Rânduiala a XIX-a. Despre întrebuințarea vinului	98

Rânduiala a XX-a. În ce măsură trebuie fecioara să se spele	100
Rânduiala a XXI-a. Râsul este un păcat pentru fecioară	101
Rânduiala a XXII-a. Cum ar trebui să fie socotite slujitoarele care intră în ceata fecioarelor	103
Rânduiala a XXIII-a. Fecioara trebuie să rămână neclintită și în sărăcie, și în abundență	105
Rânduiala a XXIV-a. Despre îngăduirea și interzicerea mâncării de carne	109
Rânduiala a XXV-a. Fecioara trebuie să rămână în mănăstirea unde a pus bun-început	111
Rânduiala a XXVI-a. Cum poți să fugi de o viață personală	113
Rânduiala a XXVII-a. Despre discernământul pe care trebuie să-l arate fecioara în vârstă față de celelalte surori	115
Rânduiala a XXVIII-a. Fecioara nu trebuie să aibă nimic de-al său în mănăstire	118
Rânduiala a XXIX-a. Fecioara nu trebuie să facă altora jurăminte	120
Rânduiala a XXX-a. Fecioara ce trăiește în însingurare nu ar trebui să vorbească cu altă fecioară	121
Rânduiala a XXXI-a. Fecioara să nu dorească a se întoarce în lume	123

ANEXE

I. Sfântul Leandru, Arhiepiscopul Sevillei

Omilie despre biruința Bisericii la convertirea
neamului goșilor 129

II. Viața Sfântului Leandru, Arhiepiscopul Sevillei – Mărturii

II.1. Sfântul Isidor al Sevillei

A. Isidorus Hispalensis, *De Viris Illustribus*,
XLI 57-59, J.-P. Migne, *Patrologia Latina* 83 143

II.2. Sfântul Ildefonsus, Arhiepiscop de Toledo

Poem închinat Sfinților Leandru și Mausona,
episcopi metropolitani 145

II.3. Viața Sfântului Leandru, Arhiepiscop de Sevilla

Notitia, J.-P. Migne, *Patrologia Latina* 72 147

Bibliografie generală..... 151

Indice de referințe scripturistice 157

Indici generali 161

Sfântul Leandru, Arhiepiscopul Sevillei

ÎN APĂRAREA ORTODOXIEI NICEENE: LEANDRU,
ARHIEPISCOPUL SEVILLEI – SFINȚENIE ȘI APOSTOLAT
ÎN SPANIA SECOLULUI AL VI-LEA

Leandru s-a născut între 536-540, în Cartagena (*Carthago Spartaria*), Spania, străvechiul oraș *Carthago Noua* întemeiat de Asdrubal, într-o familie nobiliară de origine greco-romană¹, tatăl său – Severian – fiind probabil guvernatorul provinciei². Familia sa a fost nevoită să părăsească orașul în 554, după ce a fost predat în mâinile bizantinilor de regele Atanagild (551-567), stabilindu-se în Sevilla. La scurt timp după dramatica părăsire a Cartagenei, a urmat o altă tragedie: moartea lui Severian. Astfel, Leandru s-a văzut nevoit să-și sprijine mama în creșterea celorlalți trei frați mai mici ai săi: Fulgențiu, Florentina și Isidor³. După terminarea studiilor, a devenit monah într-o mănăstire din apropierea Sevillei, ce ținea rânduiala Sfântului Benedict⁴. Decizia sa nu a fost întâmplătoare: mănăstirile hispanice erau centre de cultură ascetică și teologică. Începând cu secolul al VI-lea, monahismul din Peninsula

---

¹ Jamie Velasquez, „Introduccion. Vida y obras”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcalá 93, Madrid, 1979, p. 13.

² Severian este numit *dux* sau *militum praefectus*: *Vita s. Fulgentii*, în AASS, Ianuarii II, p. 254, apud Oronzo Giordano, „Introduzione”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 6.

³ Toți cei patru frați au fost canonizați.

Iberică a cunoscut o perioadă de mare înflorire. Pe de altă parte, în ochii administrației bisericești și politice, monahii erau principalii candidați fie ca posibili colaboratori în „îngrijirea sufletelor”, fie ca membri în ierarhia Bisericii. Deloc surprinzător, tocmai din rândul monahismului se vor înălța acele personalități istorice care, între secolele al VI-lea și al VII-lea, vor avea un impact deosebit de benefic asupra culturii și civilizației iberice⁵.

Una dintre aceste personalități a fost Leandru. Dorința de a-i converti pe invadatorii vizigoți arieni la adevărata credință avea să fie unul dintre scopurile călăuzitoare ale celui care în 579 era înălțat la treapta de episcop al Sevillei. Aici a întemeiat o școală care avea să devină un focar de cultură și de propovăduire a creștinismului ortodox⁶.

Datorită misiunii sale pentru răspândirea dreptei credințe într-un teritoriu stăpânit administrativ de vizigoți, episcopul și-a atras antipatia regelui Leovigild care l-a și exilat în 579/580. Atitudinea ostilă a regelui era alimentată și de faptul că

---

⁴ Ursicino Dominiquez del Val, *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981, p. 22. Se pare că Leandru a fost, între 563-574, mentorul/învățătorul Sfinților Fulgențiu și Isidor, cf. John R.C. Martyn, „Leander's Background”, în *Saint Leander, Archbishop of Seville. A book on the Teaching of the Nuns and a Homily in Praise of the Church*, Lexington Books, Lanham, 2009, p. 28.

⁵ Oronzo Giordano, „Introduzione”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, pp. 8-9. „O caracteristică a acestui episcopat din secolul al VI-lea este, după cum s-a observat, sistemul familial în conducerea eparhiilor, inițial cu patru frați episcopi-monahi: Iustinian de Valenza, Elpidiu de Osca, Petru de Lleida și Iust de Urgel; sistem care se repetă la sfârșitul secolului cu frații Leandru, Fulgențiu și Isidor, toți trei episcopi-monahi. Renașterea culturală și reorganizarea învățământului eclesial în Spania vizigotă, după dispariția vechii școli, sunt lucrarea și meritul acestui episcopat de sorginte monahală...”, *ibidem*, p. 10.

⁶ Pierre Suau, „St. Leander of Seville”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910 <<http://www.newadvent.org/cathen/09102a.htm>>.

Leandru l-a convertit la Ortodoxie pe prințul Ermenegild, fiul lui Leovigild. Un rol important în această convertire l-a avut și soția acestuia, Ingundis, o creștină devotată Crezului ortodox de la Niceea. Conform *Istoriei longobarzilor*, prin predicile lui Leandru, episcopul cetății Sevilla, și la îndemnul soției sale [Ingundis], acest Hermenigild se convertise de la credința ariană, în care tatăl său se complăcea, la credința catholică⁷.

Aceste neînțelegeri de ordin confesional au dus la un război sângeros care a izbucnit în jurul anilor 579-580. Deși nu există dovezi directe ale sprijinirii revoltei lui Ermenegild de către Imperiul Bizantin, se poate presupune că ipoteza unei intervenții militare bizantine l-a determinat pe Leovigild să adopte o atitudine fermă față de fiul său⁸. Cert este că Sfântul Leandru, principalul sfătuitor cleric al lui Ermenegild, condamnat la exil de regele vizigot, a fost nevoit să-și părăsească patria⁹, plecând în 579-580¹⁰ la Constantinopol pentru a sprijini

⁷ Paulus Diaconus, *Istoria longobarzilor*, Cartea III. 21, traducere din limba latină, introducere, tabel cronologic, note și postfață de Emanuel Grosu, Editura Polirom, Iași, 2011, p. 135. Am modificat „catolic” cu „catholic”/sobornicesc pentru a evita eventualele confuzii.

⁸ Roger Collins, *Visigothic Spain (409-711)*, Blackwell, Oxford, 2004, p. 58. Pentru literatura despre prezența vizigoților în Peninsula Iberică și Franța, vezi antologia impresionantă a lui Alberto Ferreira, *The Visigoths in Gaul and Iberia (Update) A Supplemental Bibliography, 2004-2006*, Brill, Leiden, 2008. Despre bibliografia dedicată lui Leandru, vezi p. 97.

⁹ Maribel Dietz îl așază pe Sfântul Leandru în compania altor personalități marcante ale creștinismului – Atanasie cel Mare (296-373), Ilarie, Episcopul de Poitiers († 367) –, care au fost prigonite de stăpânirea vremii, fiind nevoite să ia calea amară a exilului, din cauza învățăturii lor ortodoxe despre persoana lui Iisus Hristos. Vezi Maribel Dietz, *Wandering Monks, Virgins, and Pilgrims. Ascetic Travel in the Mediterranean World, a.d. 300-800*, The Pennsylvania State University Press, University Park, Pennsylvania, 2005, pp. 24-25.

¹⁰ Alți cercetători optează pentru anul 583 ca dată a celei dintâi călătorii la Constantinopol a Sfântului Leandru, cf. Julio Campos Ruiz, Sch. P., „Introduccion”, în *San Leandro, San Isidoro, San Fructuoso, Reglas monásticas de la España visigoda. Los tres libros de la Las „Sentencias”*, introduccion, versión y notas de Julio Campos Ruiz și Ismael Roca Melia, col. *Santos Padres Españoles II*, Biblioteca de Autores Cristianos, Madrid, 1971, p. 10.

cauza Ortodoxiei lui Ermenegild înaintea împăratului Tiberiu al II-lea, căutând chiar să obțină un eventual ajutor militar¹¹. Va rămâne în capitala Imperiului Bizantin până în 586, an în care a luat sfârșit persecuția lui Leovigild împotriva ortodocșilor hispanici.

Există o întreagă controversă legată de numărul călătoriilor pe care Sfântul Leandru le-a făcut la Constantinopol în timpul vieții sale. Unii patrologi, precum Barlow¹² și Martyn¹³, susțin că Leandru a vizitat de două ori Constantinopolul, în 580 și în 584. Alții, precum Luis Ladaria¹⁴ sau Campos Ruiz¹⁵ (cel din urmă mergând pe linia lui Angelus Vega, marele patrolog spaniol care a editat primul textul complet al *Rânduiei către fecioare*) sunt de părere că au fost două călătorii, dar a doua a avut loc în 594¹⁶. Însă, așa cum arată Ursicino Dominiquez del Val, nici una dintre cele două tabere nu se bazează pe argumente solide. Pe de o parte, Leandru nu s-ar fi putut întoarce în Sevilla între 581-583, fiindcă era o personalitate emblematică a Ortodoxiei hispanice, iar administrația vizigotă ariană l-ar fi condamnat la moarte dacă s-ar fi întors din exil. Încetarea

¹¹ Jamie Velasquez, „Introduccion”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcala 93, Madrid, 1979, p. 16.

¹² Claude W. Barlow, „Introduction to the Writings of Leander of Seville”, în *Iberian Fathers. Martin of Braga, Paschasius of Dumium, Leander of Seville*, The Catholic University of America, Washington, 1969, p. 177.

¹³ John R.C. Martyn, „Leander's Background” în *Saint Leander, Archbishop of Seville. A book on the Teaching of the Nuns and a Homily in Praise of the Church*, Lexington Books, Lanham, 2009, p. 4.

¹⁴ Luis Ladaria, „Leandre de Séville (saint)”, *Dictionnaire de Spiritualité*, 9, Paris, 1975, p. 444.

¹⁵ Julio Campos Ruiz, Sch. P., „Introduccion”, în *San Leandro, San Isidoro, San Fructuoso, Reglas monásticas de la España visigoda. Los tres libros de la Las „Sentencias”*, introduccion, versión y notas de Julio Campos Ruiz și Ismael Roca Melia, col. *Santos Padres Españoles II*, Biblioteca de Autores Cristianos, Madrid, 1971, p. 11.

¹⁶ Angelus C. Vega, *El „De institutione virginum” de San Leandro de Sevilla con diez capítulos y medio inéditos*, El Escoliar, Madrid, 1948, p. 20.

persecuției ariene în 586 este motivul pentru care autorul nostru s-a putut întoarce în siguranță pe tărâmurile iberice. Pe de altă parte, Leandru nu ar fi putut vizita din nou Constantinopolul în 594 de vreme ce, conform unei scrisori a lui Licinian de Cartagena către Grigorie cel Mare, redactată în 595, primul îl menționează pe Leandru, *episcopus Spaliensis*, drept cel care a stat „în urmă cu câțiva ani” – *ante paucos annos* – în capitala imperiului¹⁷. Dacă Leandru ar fi vizitat Constantinopolul în anul 594 este limpede că Licinian nu ar mai fi făcut precizarea „în urmă cu câțiva ani”.

Se poate spune că, din punct de vedere politic, misiunea a eșuat: conform Sfântului Grigorie de Tours (538-594), vi-cleanul rege vizigot Leugivild ar fi mituit trupele bizantine cu 30.000 de solizi¹⁸, blocând astfel definitiv intervenția unei forțe armate în favoarea lui Ermenegild. Totuși, șederea în capitala bizantină a marcat o etapă fundamentală în viața și în gândirea episcopului de Sevilla: aici l-a întâlnit pe diaconul roman Grigorie, reprezentantul papei Pelagiu II, viitorul Grigorie cel Mare, papă al Romei († 604)¹⁹. Între cei doi se va naște o prietenie bazată pe evlavie și stimă reciprocă. Această prietenie dintre cei doi mari sfinți latini (a culminat cu conferirea în 599

---

¹⁷ Ursicino Dominiguez del Val, *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981, pp. 44. Pentru întreaga argumentație, vezi *ibidem*: pp. 43-45.

¹⁸ Cf. Sfântul Grigorie de Tours, *Istoria francilor* V.38, apud Elizabeth Gayle Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, teză de doctorat în filozofie, Universitatea din Austin – Texas, decembrie 2011, p. 137, și cf. John R.C. Martyn, *Gregory and Leander: An Analysis of the Special Firendship between Pope Gregory the Great and Leander, Archbishop of Seville*, Cambridge Scholars Publishing, 2013, p. 15.

¹⁹ Despre prietenia dintre Sfântul Grigorie cel Mare (Dialogul), Papa Romei și Sfântul Leandru, Arhiepiscopul Sevillei, vezi John R.C. Martyn, *Gregory and Leander: An Analysis of the Special Firendship between Pope Gregory the Great and Leander, Archbishop of Seville*, Cambridge Scholars Publishing, 2013.

a unui *pallium*²⁰ lui Leandru din partea sfântului papă) este atestată de bogatul epistolar gregorian²¹. Leandru l-a informat pe prietenul său roman despre evenimentele politice din patria sa și despre luptele pe care Ortodoxia spaniolă le ducea împotriva arienilor vizigoți. În cadrul discuțiilor purtate în capitala imperiului, Leandru i-a povestit și despre frați săi, care îmbrățișaseră cu toții viața monahală. Grigorie și-a arătat dorința de a-l cunoaște personal pe mezinul familiei, Isidor, și acesta însuși i-a scris mai apoi o scrisoare pontifului la sugestia lui Leandru²². Interesant este faptul că delegatul hispanic a avut o influență foarte mare asupra producției literare a lui Grigorie, care a lucrat la tâlcuirea cărții lui Iov (*Moralia in Iob*) chiar pe când se afla la Constantinopol. Foarte probabil, „bolnăviciosul și slăbitul diacon” se va fi hotărât să publice marea sa operă la insistențele și rugămințile Sfântului Leandru²³.

²⁰ Cf. Pierre Suau. „St. Leander of Seville”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910, la <http://www.newadvent.org/cathen/09102a.htm>; despre aceasta, vezi și Oronzo Giordano: „*Pallium* – în secolul al V-lea este un însemn onorific care aparține exclusiv episcopului de Roma; doar în secolul următor acesta începe să îl confere și câtorva episcopi, mai ales dacă este vorba de mitropoliți. În Galia, pentru prima oară, Sfântul Cezar d’Arles este distins cu *pallium* de papa Simaco; la sfârșitul secolului, Sfântul Leandru, mitropolit de Sevilla, este primul episcop spaniol care primește acest privilegiu”, în „*Introduzione*”, *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 17.

²¹ Gregorio M. *Registrum*, I, 45; V, 53; VII, 123; IX, 227, în *MGH, Epistolae*, I-II (Ewald-Hartmann), apud Oronzo Giordano, „*Introduzione*” în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 11.

²² *Vita s. Isidori*, în AASS, Aprilis I, p. 331, apud Oronzo Giordano, „*Introduzione*”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 11.

²³ Sfântul Grigorie cel Mare scrie: „Atunci acei confrăți ai mei, la insistențele tale, cum bine îți amintești, m-au constrâns cu rugăminți stăruitoare să tâlcuiesc cartea lui Iov... Trimit Preafericirii tale acest comentariu ca să-l examinezi, nu pentru că îl socot lucrul vrednic de tine, ci pentru că îmi aduc aminte că am făgăduit aceasta la insistențele tale. Dacă Sfinția ta îl

Tot în această perioadă, Leandru va scrie mai multe tratate dogmatice împotriva ereziei arienilor, dar din nefericire nici unul dintre ele nu s-au păstrat.

În regatul vizigot din Spania, lucrurile aveau să ia o turnură și mai dramatică. Regele Leovigild era hotărât să înăbușe cu orice preț rebeliunea, chiar dacă aceasta va fi însemnat uciderea propriului său fiu. În 583 a început asediul capitalei lui Ermenegild, orașul Sevilla. În 584, cetatea andaluză a căzut în mâinile armatei lui Leovigild. Trădat chiar de frațele său Reccared, Ermenegild a fost ucis în același an, la Tarragona, aproape de Cordoba, pe când încerca să ajungă în teritoriul controlat de trupele bizantine²⁴. Merită menționat faptul că deși Ermenegild este considerat de scriitorii nehispanici, precum Grigorie cel Mare, un martir pentru credința niceeană, pentru istoricii niceeni el pare a fi mai mult un fiu răzvrătit, decât un mărturisitor al dreptei-credințe²⁵.

Din fericire pentru populația hispano-romană ortodoxă, noul rege – Reccared (d. 586-601) – s-a convertit în 587 la creștinismul ortodox, părăsind erezia ariană. Decizia sa însemna, potrivit cutumei acelor vremuri, convertirea întregii populații de pe teritoriul ce se afla sub stăpânirea sa politică. Deși în răstimpul de doi ani până la proclamarea solemnă – în cadrul

---

vei găsi neimportant și lipsit de învățătură, grăbește a mă ierta, și nu nesocoti că aceasta se datorează stării mele nefericite de sănătate” (*Moralia in Iob*, pref., în *Sources Chrétiennes*, Paris, 1950, pp. 116 și 121), apud Oronzo Giordano, „Introduzione”, în Leandro di Siviglia, *Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 12. Detalii despre această istorie a textului grigorian, în L. Serrano, „La obra «*Morales de San Gregorio*» en la literatura hispano-gala”, în *Revista de Archivos, bibliotecas y museos*, t. XXIV, 1911, pp. 482-497, apud José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Bibbia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, p. 266.

²⁴ Roger Collins, *Visigothic Spain (409-711)*, Blackwell, Oxford, 2004, p. 58.

²⁵ Jamie Wood, *Politics of Identity in Visigothic Spain. Religion and Power in the Histories of Isidore of Seville*, Brill, Leiden, 2002, p. 46.

Sinodului Toledo III (598) – a convertirii regatului vizigot la creștinismul ortodox, au avut loc nu mai puțin de trei încercări de răsturnare a lui Reccared, acesta a reușit să-și păstreze coroana; aceste tentative eșuate erau însă un semnal că nu toată populația vizigotă era dornică să părăsească arianismul²⁶.

Convertirea lui Reccared a dus la împlinirea campaniei lui Leogivild de unificare administrativ-politică a vizigoților și hispano-romanilor²⁷. Al treilea Sinod de la Toledo a consfințit convertirea la Ortodoxie a arienilor vizigoți²⁸, realizare pe care Sfântul Isidor o atribuie lui Leandru, socotind-o opera „creștinitei și lucrării sale”²⁹. Pe data de 4 mai, regele vizigoților, Reccared, s-a lepădat oficial de erezia ariană și și-a declarat adeziunea deplină la Crezul niceo-constantinopolitan³⁰. La sfârșitul

²⁶ Jamie Wood, *Politics of Identity in Visigothic Spain. Religion and Power in the Histories of Isidore of Seville*, p. 49.

²⁷ Jamie Wood, *Politics of Identity in Visigothic Spain. Religion and Power in the Histories of Isidore of Seville*, p. 49.

²⁸ Despre această convertire – ca să cităm și una dintre puținele mențiuni ale Sfântului Leandru în literatura teologico-istorică din spațiul editorial românesc: „Se pare că pe vremea conducătorului lor [al vizigoților] Reccared (586), sub influența episcopului Leandru de Sevilla, ei au renunțat la arianism, convertindu-se la Ortodoxie”, cf. Pr. dr. Emanoil Băbuș, *Bizanțul, istorie și spiritualitate*, Editura Sophia, București, 2003, p. 129. Singura mențiune notabilă despre Sfântul Leandru, Arhiepiscopul Sevillei, în literatura patristică din România o găsim în volumul II/2 (*De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*) al lucrării *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, de Claudio Moreschini și Enrico Norelli, traducere din limba italiană de Hanibal Stănculescu, Editura Polirom, Iași, 2013, p. 182.

²⁹ Cf. Isidorus Hispalensis, *De Viris Illustribus*, XLI 57-59, *Migne Patrologia Latina* 83. Vezi traducerea mărturiei lui Isidor, în anexa II.1, p. 143. Vezi și José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, p. 266.

³⁰ Claude W. Barlow, „Introduction to the Writings of Leander of Seville”, în *Iberian Fathers. Martin of Braga, Paschasius of Dumium, Leander of Seville*, The Catholic University of America, Washington, 1969, p. 177.

dezbatelor sinodale, Sfântul Leandru va rosti o omilie despre biruința Bisericii lui Hristos din Spania asupra ereziei care nega dumnezeirea lui Hristos: arianismul³¹.

Până la moartea sa, survenită la sfârșitul lui 599 sau începutul lui 600, Sfântul Leandru a continuat să se dedice lucrării misionare și de educare a turmei sale duhovnicești, întemeind numeroase biblioteci și școli în așezămintele episcopale și mănăstirile Bisericii. Atât de mare a fost aportul lui Leandru la civilizația creștină hispanică, încât este considerat de patrologii spanioli drept unul dintre artizanii principali ai realizării unirii administrativ-politice a poporului hispanic: „Leandru și Martin de Braga³² sunt părinții marii renașteri culturale spaniole din secolul al VII-lea... La moartea lui Leandru, Sevilla era cel mai important centru cultural din întreaga țară. Leandru a promovat cele mai importante modalități de culturalizare: școala și biblioteca”³³. Sfântul Grigorie de Tours îl numește pe Leandru „apostolul goșilor”³⁴.

În *Martirologiul* monahului benedictin Usuard († 875), ziua sa de prăznuire este 27 februarie. În dreptul numelui Sfântului Leandru se află următoarea mențiune: „*In Hispaniis, civitate Hispali, natalis sancti Leandri episcopi et confessoris, cuius praedicatione*

³¹ Pentru o traducere din limba latină a omiliei (*Homilia de triumpho ecclesiae ob conversionem Gothorum*, PL LXXII), vezi Anexa 1, p. 129.

³² Martin de Braga (520-580), originar din Pannonia, a călătorit în Palestina, apoi în Europa apuseană și a desfășurat o misiune impresionantă de convertire la creștinismul ortodox niceean a suevilor din Peninsula Iberică, populație era formată din păgâni și arieni. A fost și un neobosit traducător din greacă veche, traducând în limba latină *Apophtegmata Patrum* și canoane ale Părinților răsăriteni. Cf. Michael Ott, „St. Martin of Braga”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910. <http://www.newadvent.org/cathen/09731b.htm>.

³³ Ursicino Dominiquez del Val, *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981, p. 115.

³⁴ Maribel Dietz, *Wandering Monks, Virgins, and Pilgrims. Ascetic Travel in the Mediterranean World, a.d. 300-800*, The Pennsylvania State University Press, University Park, Pennsylvania, 2005, p. 168.

*et industria tota gothorum gens per Recharedum regem ab Arriana impietate conversa est*³⁵.

Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești

Sfântul Leandru nu a fost un autor prolific³⁶ și, din păcate, din puținele sale scrieri nu se mai păstrează decât o lungă epistolă către sora sa Florentina³⁷ (scrisă între 577-

³⁵ Ursicino Domínguez del Val, *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981, p. 118.

³⁶ Așa cum remarcă și Roger Collins: „Deși Leandru a fost principala personalitate a unei Biserici a Spaniei revitalizată, puține opere literare ne-au rămas de la el”, în *Visigothic Spain (409-711)*, Blackwell, Oxford, 2004, p. 161.

³⁷ Sfânta Florentina (prăznuită în *Martirologiul Roman* pe data de 20 iunie) A fost stareța mănăstirii benedictine din Eciija, Spania. S-a născut la Cartagena (în 545/550). A intrat încă de la o vârstă fragedă în mănăstirea din Betica, eparhie unde a fost episcop Sfântul Fulgențiu († 630, prăznuit pe 14 ianuarie), fratele său. A fost îndemnată să îmbrățișeze calea monahismului de fratele său mai mare, Leandru. Deosebit de preocupată de aspectele dogmatice ale teologiei, l-a rugat pe celălalt frate al său Sfântul Isidor să scrie lucrarea *De fide catholica contra Iudaeos*, pe care acesta i-a și dedicat-o. Se pare că a ctitorit și a stărețit peste mai mult de patruzeci de mănăstiri. Locul și data morții sale sunt nesigure (cca 612). Moaștele sale au fost îngropate în Catedrala din Sevilla, alături de cele ale sfinților săi frați episcopi Leandru și Isidor. Din cauza invaziei arabe, trupul Florentinei și al fratelui Fulgențiu au fost mutate la Berzocana (Caceres). Moaștele Sfinților Leandru și Isidor s-au pierdut în timpul tulburărilor create de războiul hispano-arab. Cf. Johann Peter Kirsch, „St. Florentina”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 6. New York: Robert Appleton Company, 1909, 25 Mar. 2016 <http://www.newadvent.org/cathen/06114b.htm>; cf. Johann Peter Kirsch, „St. Fulgentius”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 6. New York: Robert Appleton Company, 1909, 25 Mar. 2016 <<http://www.newadvent.org/cathen/06315a.htm>>. Pentru o *vita* detaliată și romanțată a Sfintei Florentina, vezi Rodrigo de Yepes, *Historia de la Gloriosa Virgen Sancta Florentina, Hermana De Leandro y S. Isidro*

580)³⁸ și o omilie despre importanța convertirii la Ortodoxie a vizigoților. Lista lucrărilor sale, conform mențiunii Sfântului Isidor³⁹, este următoarea: două cărți contra învățăturilor arienilor și o cărticică despre feciorie dedicată surorii sale Florentina; la acestea se adaugă un bogat corpus omiletic și epistolar (în cuvintele lui Isidor: „*scripsit et epistolas multas*”), care nu a mai ajuns până la noi. Leandro s-a remarcat și prin creații liturgice: a revizuit și a adus completări cultului liturgic mozarabic la Sinodul I Toledo, în 589⁴⁰, și a redactat compendiul de rugăciuni psalmice *Liber Orationum Psalmographus*, corpus editat de J. Pinell în 1972⁴¹.

---

arcobispos de Sevilla y de S. Fulgencio obispo de Eciya en que se replican muchas antiguedades de España y otras cosas de varia doctrina Y una Genealogia cumplida de los reyes de España trayda desde antes de Sancta Florentina hasta agora Collegido con diligencia por el padre Fray Rodrigo de Yepes, retip. în India, Facsimile Publisher, Delhi, 2016. Ediția consultată de noi cuprinde textul facsimil al manuscrisului din 1584.

³⁸ Nu există un acord unanim între patrologii spanioli în această privință. De exemplu, Campos Ruiz consideră că *De institutione virginum...* a fost scris înainte de 580, anul în care Leandro a trebuit să ia calea exilului, cf. „Introduccion”, în *San Leandro, San Isidoro, San Fructuoso, Reglas monásticas de la España visigoda. Los tres libros de la Las „Sentencias”*, introduccion, versión y notas de Julio Campos Ruiz și Ismael Roca Melia, col. *Santos Padres Españoles II, Biblioteca de Autores Cristianos*, Madrid, 1971, p. 12. Ca și Campos Ruiz, J. Velasquez opinează pentru aproximativ aceeași perioadă, anii 578-580, cf. „Introduccion”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcala 93, Madrid, 1979, p. 22. În schimb, Ursicino Dominiquez del Val nu-și asumă vreun risc și susține că: „entre los años 577-601 ha de situarse con certeza la fecha de redacción de este libro” (p. 124). El pare a considera că tratatul a fost scris în mai multe etape. Pentru întreaga sa argumentație, vezi pp. 123-126, în *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981.

³⁹ Vezi Anexa II.1, p. 143.

⁴⁰ Cf. Henry Jenner, „Mozarabic Rite”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 10. New York: Robert Appleton Company, 1911. 25 Mar. 2016 <http://www.newadvent.org/cathen/10611a.htm>.

⁴¹ Jordi Pinell, *Liber Orationum Psalmographus. Colectas de Salmos del antiguo rito hispánico. Reconstrucción y edición crítica*, col. *Monumenta Hispaniae Sacra IX*, Barcelona-Madrid, 1972.

În ceea ce privește principala lucrare a Sfântului Leandru, *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești* (*De Institutione Virginum et Contemptu Mundi*), deși pare a fi o lungă epistolă scrisă către sora sa Florentina, este de fapt un tratat dedicat monahiilor⁴², „scris în tradiția lucrărilor despre acest subiect din secolul al IV-lea”⁴³. Forma sa pare a fi fost inspirată de un *libellus*, *De laude virginitatis*, scris de un alt autor hispanic, Osiu de Cordoba (256-357), pentru sora sa⁴⁴.

Titlul ar putea părea înșelător și restrictiv, deoarece această scriere: i). nu se adresează (doar) celor din lume care sunt feciorelnici pentru Hristos, și ii). nu se adresează doar femeilor. În *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești*, termenul *virgo* (fecioară) este folosit pentru a desemna pe acele femei care-și dedicaseră averea și viața slujirii lui Hristos, indiferent de vârstă și statutul social. Vedem aceasta în Rânduiala a XXII-a, „Cum ar trebui să fie socotite slujitoarele care intră în ceata fecioarelor”, unde Sfântul Leandru spune: „Pe cele care împrejurarea le face sau le va face să fie slujitoarele

---

⁴² Această opinie nu este împărtășită de toți cei care s-au aplecat asupra vieții și scrierilor lui Leandru, *i.e.* De Vögue consideră că „acest tratat nu este propriu-zis un tratat, dar se apropie îndeajuns de regulile monahale”; Cocheril: „acest text [...] nu este o rânduială monahală în sensul propriu al cuvântului, ci mai degrabă un tratat elaborat de un episcop pentru zidirea duhovnicească a surorii sale”, *apud* Neil Allies, *The Monastic Rules of Visigothic Iberia: A Study of Their Text and Language*, teză de doctorat în cadrul Departamentului de Teologie și Religie, Universitatea din Birmingham, iulie 2009, p. 14.

⁴³ Cf. Elizabeth Gayle Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, teză de doctorat în filosofie, Universitatea din Austin – Texas, decembrie 2011, p. 102. Leandru este comparat cu Ambrozie al Milanului, Vasile cel Mare și Ciprian al Cartaginei (acesta din urmă a activat în secolul al III-lea).

⁴⁴ S-a opinat și în favoarea unei influențe a lui Sever, episcop de Malaga între 578 și 601, prin lucrarea sa *Annulus*, dar nu există suficiente dovezi în acest sens. Cf. Jamie Velasquez, „Introducción”, în *Leandro de Sevilla, De la instrucción de las vírgenes y desprecio del mundo*, Fundación Universitaria Espanol, Alcalá 93, Madrid, 1979, p. 31.

tale și prin depunerea voturilor devin surori, să nu le rănești din cauza legăturii lor de supunere, ci cinstește-le pentru egalitatea chemării lor”⁴⁵. Prin urmare, este suficient să înlocuim cuvântul „fecioară” cu cel de „monahie” și avem tabloul perfect al unei reguli canonice despre cum trebuie să funcționeze o chinovie de maici.

Cartea cuprinde două părți: Prolog și o Rânduială⁴⁶ sau *typikon* despre viața monahală. Deși nici în *Patrologia Latina*, nici în vreun alt manuscris care păstrează textul latin al lui *De Institutione Virginum et Contemptu Mundi*, Prologul nu este împărțit în subcapitole, ci este oferit ca un tot unitar, mai degrabă ca o scrisoare, ni s-a părut că lungimea sa i-ar putea îngreuna lecturarea. L-am împărțit în următoarele subcapitole, care reflectă de altfel ideile principale leandrine:

Lumea acestui veac este supusă stricăciunii; inima robită celor lumești nu poate cunoaște dulceața Duhului; fecioara Îl are ca Mire pe Hristos; prețul cu care ne-a răsumpărat Hristos nu are seamăn; fecioria naște sfințenia și harul nestricăciunii; prin feciorie se restaurează starea feciorelnică a protopărinților neamului omenesc; Hristos dorește fecioria; Maica Domnului – Maica fecioriei întru Hristos; rugăciunea fecioarei Îl înduplecă grabnic pe Hristos; fecioara este datoare să mijlocească pentru ceilalți în rugăciune; fecioara caută să-I placă lui Dumnezeu, femeia căsătorită vrea să placă veacului; fecioria este atât rădăcina, cât și rodul căsătoriei; „ce partășie

⁴⁵ Vezi p. 103.

⁴⁶ „Contrar mărturiei isidoriene care ne asigură că este vorba despre o singură operă de dimensiuni reduse (*unus libellus*), un scriitor din vechime a vrut să vadă în ea două scrieri distincte: una care trata despre practica fecioriei, și cealaltă despre fuga de lume; ambele vor fi unite de către Francisco de Sandoval, în 1604, și de J. Tamayo Salazar, și astfel vor fi fost incluse, în cele din urmă, în *Maxima Bibliotheca Veterum Patrum Lugdunensis*, publicată în 1677”, cf. Ortono Giordano, „Introduzione”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 17.

poate avea cu Hristos femeia care caută să placă lumii?"; fecioara nu-și supune trupul robiei bărbatului; fecioara va fi numărată în ceata îngerilor; copiii fecioarei sunt virtuțile; disprețuind cele ale lumii, fecioarele dobândesc Împărăția lui Hristos; prin schimbarea înfățișării chipului, femeia preacurvește; femeia plăcută lui Dumnezeu este cea care prețuiește mai mult virtutea, decât farmecul exterior.

Tipicul către fecioare (a se citi „monahii”) cuprinde 31 de rânduieli, titlurile lor fiind următoarele: I. Femeile din lume trebuie evitate; II. Fecioara trebuie să se ferească de bărbați; III. Fecioara trebuie să-i evite pe tineri; IV. Fecioara trebuie să slujească altei fecioare; V. Despre răsplătirea celor ce ne iubesc; VI. Fecioarei îi stă bine când este rușinoasă; VII. Fecioara trebuie să o rabde pe cea care o vorbește de rău; VIII. Fecioara nu trebuie să vorbească de rău pe nimeni; IX. Fecioara să nu fie mândră; X. Despre veșmântul fecioarei; XI. Fecioara să fie smerită; XII. Despre răbdarea fecioarei; XIII. Despre înfrânarea fecioarei; XIV. Fecioara să nu critice vreo altă soră; XV. Fecioara trebuie să se roage și să citească neîncetat; XVI. Vechiul Testament nu trebuie citit cu un cuget trupesc; XVII. Fecioara nu trebuie să vorbească [cu un bărbat] când este singură; XVIII. Despre chipul postirii; XIX. Despre întrebuințarea vinului; XX. În ce măsură trebuie fecioara să se spele; XXI. Râsul este un păcat pentru fecioară; XXII. Cum ar trebui să fie socotite slujitoarele care intră în ceata fecioarelor; XXIII. Fecioara trebuie să rămână neclintită și în sărăcie, și în abundență; XXIV. Despre îngăduirea și interzicerea mâncării de carne; XXV. Fecioara trebuie să rămână în mănăstirea unde a pus bun-început; XXVI. Cum poți să fugi de o viață personală; XXVII. Despre discernământul pe care trebuie să-l arate fecioara în vârstă față de celelalte surori; XXVIII. Fecioara nu trebuie să aibă nimic de-al său în mănăstire; XXIX. Fecioara nu trebuie să facă altora jurăminte; XXX. Fecioara care trăiește în însingurare nu ar trebui să vorbească cu altă fecioară; XXXI. Fecioara să nu dorească a se întoarce în lume.

În ciuda acestor rânduielei ce pot avea un aspect juridic, asemănător cu cel al tipicoanelor răsăritene clasice, *Despre rânduiala fecioarelor...* nu se înfățișează ca un cod juridic, nici nu are un aspect teoretic, precum un tratat speculativ asceticomistic⁴⁷. Autorul nostru nu o pierde niciodată din vedere pe Florentina, destinatarul scrierii sale⁴⁸, întreaga textură fiind impregnată de un ton afectuos, personal. Caracteristica principală care o diferențiază de scrieri analoage rămâne acest accent personal al expeditorului, abandonul confidențial specific scrierii adresate unei persoane cunoscute. Atenția lui Leandru este îndreptată asupra Florentinei, sora lui. Mănăstirea și comunitatea în care viețuiește apar în plan secund, ca spații instituționale⁴⁹. Și totuși, Leandru explică de nenumărate ori că retragerea ei între zidurile mănăstirii nu înseamnă însingurare: viața monahală nu este excludere socială, ci o singurătate lăuntrică prin care fecioara își ațintește privirea minții și gândul inimii asupra Mirelui Iisus Hristos⁵⁰, această imagine Hristos – Mirele fecioarei/monahiei fiind deosebit de prezentă și bine conturată în carte.

Așa cum era de așteptat la un autor patristic erudit, în *Despre rânduiala fecioarelor...* pot fi identificate temele și ideile a numeroși Părinți ai Bisericii. Primul patrolog care a oferit o expunere sistematică a autorilor patristici citați indirect de Sfântul

---

⁴⁷ José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, p. 268.

⁴⁸ i.e. Prolog, Rânduiala I, II, VI, X, XIII, XXVII, XXXI.

⁴⁹ Oronzo Giordano, „Introduzione”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma, p. 20.

⁵⁰ De sorginte scripturistică, această imagine oferă o încărcătură mistică „scrisorii” lui Leandru. Vezi tema Iisus Hristos – Mirele fecioarei/monahiei sau al sufletului dedicat ascezei și rugăciunii, în Prolog, Rânduiala IX, XVII, XXIII, *Omilie despre biruința Bisericii, la convertirea neamului goșilor* (anexa 1).

Leandru, a fost José Madoz⁵¹. Îi întâlnim, așadar, pe Sfântul Ciprian al Cartaginei (200/210-258), Sfântul Ambrozie al Milanului (340-397), Fericitul Ieronim (cca 347-420), Fericitul Augustin (354-430) și Sfântul Ioan Casian (360-435), Sfântul Benedict de Nursia (480-547). Însă la Leandru nu întâlnim stilul juridic benedictin, nici covârșitoarea desfășurare de idei care caracterizează opera lui Ioan Casian. Stilul autorului nostru se apropie cel mai mult de cel al Fericitul Ieronim⁵², afectuos, sfătuitor, preamărind virtutea fecioriei⁵³. În multe cazuri, nu este vorba decât de o influență de formă, cel mult stilistică, menită a respecta convenționalul consacrat al unui anumit tip de creație literară eclesiastică⁵⁴. Sfântul Leandru nu este un

---

⁵¹ José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, pp. 265-295. Între paginile 275 și 279, J. Madoz pune în paralel fragmente din operele Sfinților Părinți cu fragmente din *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești*, arătând, pe de-o parte, asemănarea stilistică, pe de altă parte, asemănarea doctrinală.

⁵² Sfântul Leandru a fost influențat în special de epistolarul ieronimian: XXII *ad Eustochium*, XXXVIII și XLIII *ad Marcellam*, XLVIII *ad Pammachium*, L *ad Domnionem*, LII *ad Nepotianum*, LIV *ad Furiam*, CVII *ad Laetam*, CXXV *ad Rusticum*, CXXX *ad Demetriadem* și *Adversus Jovinianum*. Cf. José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, pp. 275-278, 282-287; Jamie Velasquez, „Introduccion. Vida y obras”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcala 93, Madrid, 1979, p. 34.

⁵³ José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, p. 268.

⁵⁴ Vezi, de exemplu, observațiile lui Jamie Velasquez referitoare la influența Sfântului Ciprian și a sa *De habitu Virginum* asupra lui Leandru: „La dependencia no pasa de los aspectos ideológicos generales, salvo alguna leve coincidentia de carácter formal”, în Jamie Velasquez, „Introduccion. Vida y obras”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcala 93, Madrid, 1979, p. 33.

compilator, ci un gânditor original⁵⁵, care – asemenea oricărui autor patristic ortodox – își zidește edificiul doctrinar-ideatic pe temelia Părinților anteriori.

Pentru acești Părinți ai Bisericii, în special pentru Sfinții Ciprian al Cartaginei și Ambrozie al Milanului, fecioria feminină este un simbol al autorității morale creștine, idee pe care o regăsim și în *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești*. O opinie deosebit de interesantă este cea a patrologului american Elizabeth Gayle Dickenson, care consideră că adevăratul subiect al tratatului este Biserica – mireasa fecioară, adică Biserica niceeană sobornicească și credincioșii săi, aflați sub prigoana regelui Leuvigild⁵⁶. Așadar, în *Despre rânduiala fecioarelor...*, sora lui Leandru, Florentina, nu este o simplă persoană, ci personificarea Bisericii⁵⁷. Comparația antitetica dintre feciorie și adulter este o metaforă menită a desemna relația dintre Biserica vremii sale și puterea lumească: bisericile locale și creștinii care au trecut la arianismul promovat de puterea asupritoare vizigotă au săvârșit adulter împotriva Mirelui Hristos. Prin deosebirile evidențiate de Leandru dintre fecioare și femeile căsătorite, ne este zugrăvită superioritatea morală a credinței niceene⁵⁸. Spre deosebire de femeia eretică și de femeia păgână căsătorită, fecioara nu cunoaște amăgirile adulterine și își apără inocența, fără a simți necesitatea

⁵⁵ Claude W. Barlow, „Introduction to the Writings of Leander of Seville”, în *Iberian Fathers. Martin of Braga, Paschasius of Dumium, Leander of Seville*, The Catholic University of America, Washington, 1969, p. 180: „Împrumuturile sale nu sunt nici servile, nici verbale, nici în stilul textului original. El [Leandru] a studiat gândirea predecesorilor săi, dar a scris în propriul stil”.

⁵⁶ Elizabeth Gayle Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, teză de doctorat în filozofie, Universitatea din Austin – Texas, 2011, decembrie 2011, pp. 113-114.

⁵⁷ E.G. Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, p. 114..

⁵⁸ E.G. Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, p. 122.

împreunării trupești (cf. *virgo nescia sexum habet et sexus necessitate ignorat*)⁵⁹.

Stilul Sfântului Leandru este concis, limpede, scriitura lui este fluidă și elegantă. Unii au considerat că arta sa literară este „net superioară” celei a lui Isidor, marele Părinte al Bisericii latine⁶⁰, trădând chiar o influență ciceroniană⁶¹. Episcop intelectual cultivat și erudit, „de o remarcabilă corectitudine

⁵⁹ E.G. Dickenson, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, p. 121.

⁶⁰ Jacques Fontaine, *Isidore de Seville et la culture classique dans l’Espagne wisigothique* (2 vol., Paris, 1959), vol. 1, p. 6, apud John R.C. Martyn, „Introduction: Leander’s Literary Style”, în *Saint Leander, Archbishop of Seville. A book on the Teaching of the Nuns and a Homily in Praise of the Church*, Lexington Books, Lanham, 2009, p. 14.

⁶¹ *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești este construită ca o suasoria fermă, folosind diverse tehnici literare ale oratorilor greco-romani, printre care și unul dintre artificiile stilistice favorite ale lui Cicero, clausulae, mai ales acolo unde paragraful se încheie cu o apoftegmă, o vorbă de duh sau un joc subtil de cuvinte, i.e.: III. 1 vana fore conspexi... III. 3 tot stimulis verberatur, III. 16 locus laetitiae... III. 17 virginitatem perdidit, cf. John R.C. Martyn, „Leander’s Background” în *Saint Leander, Archbishop of Seville. A book on the Teaching of the Nuns and a Homily in Praise of the Church*, Lexington Books, Lanham, 2009, p. 23. John R.C. Martyn, profesor de limbi clasice la Universitatea din Melbourne, în lucrarea citată mai sus (pp. 14-27), realizează o minuțioasă analiză a tehnicilor literare întrebuintate de Leandru, a figurilor de stil, a vocabularului marcat de prezența unor termeni ce vor deveni consacrați în latina medievală, dar și a citatelor scripturistice. În acest sens, vezi și cealaltă lucrare a Profesorului Martyn dedicată operei lui Leandru: *Gregory and Leander: An Analysis of the Special Firendship between Pope Gregory the Great and Leander, Archbishop of Seville*, Cambridge Scholars Publishing, 2013, în sp. pp. 81-87. Am putut consulta, de asemenea, și monumentalul volum *Leandri Hispalensis episcopi, De institutione virginum et contemptu mundi. Léxico latino-español*, Olms-Weidmann, Hildesheim-Zürich-New York, 1998, editat de o comisie coordonată de Marcelo Martínez Pastor (Ana Mª Aldama Roy, Mª Dolores Castro Jiménez, Manuel Martínez Quintana, Mª José Muñoz Jiménez), dedicat vocabularului latin din *De institutione virginum...*, unde – în cele 360 de pagini ale remarcabilului compendiu – fiecare cuvânt, particulă, prepoziție din tratatul lui Leandru este prezentat și analizat în detaliu, fiind oferite și ocurențele în scrierea leandrină a fiecărui exemplu discutat.*

gramaticală”⁶², Sfântul Leandru este un autor unic. În cuvintele lui José Madoz: „Stilul său este viguros și original ca formă... fără umflăturile și manierismele altor scriitori ai vremii; nobil și educat să țină cont de sentimentele oamenilor, puternic și îndrăzneț în a da expresie sentimentelor de afecțiune, fără a depăși limitele moderației, vărsându-și sufletul prin pana sa cu căldură și empatie”⁶³.

***

Prima ediție a textului îi aparține lui Prudencio de Sandoval, fiind publicată în 1604. De atunci au mai urmat aproximativ alte 4 ediții⁶⁴ până la cea publicată de Jean Paul Migne (*Patrologia Latina* 72, 873-894), care preia textul editat de Holsten

⁶² „Exponent fidel al latinei epocii sale... Latina leandrină respectă canoanele ortodoxiei gramaticale clasice”, Jamie Velasquez, „Introduccion. Vida y obras”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcalá 93, Madrid, 1979, p. 42. Pentru analiza lui Velasquez a textului leandrin, vezi *op. cit.*, pp. 42-48.

⁶³ José Madoz, S.I., „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Biblia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956, p. 269.

⁶⁴ Cristóbal Bower a realizat o altă ediție în 1616, fiind tipărită de Gregorio Albino. J. Tamayo de Salazar, în a sa *Anamnesis o Martyrologium Hispanicum* (t.3 [Lugduni 1655] pp. 556-570), oferă textul latin urmând rezenzia tradițională. În partea a treia din *Codex Regularum*, editat în 1661 la Roma de Lucas Holsten pentru Vidal Mascardo, întâlnim textul Sfântului Leandru. În 1663, Luis Billaine a publicat la Paris o ediție îmbunătățită a lui *Codex Regularum*. Între paginile 91-109 se află textul leandrin. *Maxima Bibliotheca Veterum Patrum Lugdunense* (t.12 [1677] pp. 999-1006) include și tratatul *De inst. virg. Codex Regularum* al lui Holsten conține în tomul 1 (pp. 407-418) textul Sfântului Leandru. Această ediție a fost fotocopiată și editată astfel de Gratz în 1957. Cf. Julio Campos Ruiz, Sch. P., „Introduccion”, în *San Leandro, San Isidoro, San Fructuoso, Reglas monásticas de la España visigoda. Los tres libros de la Las „Sentencias”*, introduccion, versión y notas de Julio Campos Ruiz și Ismael Roca Melia, col. *Santos Padres Españoles II*, Biblioteca de Autores Cristianos, Madrid, 1971, pp. 18-19.

în 1759. În 1948, P. Ángel Custodio Vega, O.S.A., a publicat o nouă ediție a textului leandrin, în colecția *Scriptores Ecclesiastici Hispano-Latini Veteris et Medi Aevi*, cu titlul *S. Leandri Hispalensis de «Institutione uirginum» et contemptu mundi...* Identificat într-un codice din Mănăstirea El Escorial (*Typis Augustinianis Monasterii Escorialensis*, MCMXLVIII), textul editat de Vega conține alte 10 capitole inedite.

Pentru traducerea noastră am folosit textul din *Patrologia latină* 72, 873-894, împreună cu cel oferit de ediția lui Jamie Velasquez din 1979, care cuprinde și cele zece capitole suplimentare pe care Vega le-a descoperit în manuscrisul de la Escorial.

Nădăjduim ca cititorul să descopere în scrierile Sfântului Leandru, puse acum pentru prima dată la dispoziție în limba română, un părinte duhovnicesc și un învățător al dreptei credințe și al ascezei pentru dobândirea iubirii lui Hristos.

Dragoș Dâscă

Sfântul Leandru, Arhiepiscopul Sevillei

*Despre rânduiala fecioarelor
și disprețuirea lumii*

Prolog

*Leandru, episcop din mila lui Dumnezeu,
cătře a mea fiică în Hristos și soră Florentina.*

În timp ce cugetam, preaiubită soră Florentina, la ce grămezi de bogății să te fac moștenitoare, și prin ce fel de avere să te îmbogățesc, multe chipuri ale lucrurilor deșarte mi-au venit în minte. Alungându-le însă precum alungi niște muște supărătoare cu mâna, am spus în tăcere: aurul și argintul sunt ale pământului și în pământ se vor întoarce; proprietățile, averile și veniturile sunt trecătoare, vrednice de dispreț, „fiindcă chipul acestei lumi trece”¹.

O, soră, am socotit că din ceea ce am văzut sub soare nimic nu este vrednic de tine; sunt încredințat că nimic [de pe pământ] nu este întru totul pe măsura slujirii tale: am văzut că toate vor fi schimbătoare, pieritoare și deșarte.

Astfel am ajuns să înțeleg că adevărat este cuvântul lui Solomon, care a spus: „Am început lucrări mari: am zidit case, am sădit vii, am făcut grădini și parcuri și am sădit în ele tot felul de pomi roditori; mi-am făcut iazuri, ca să pot uda din ele o dumbravă unde creșteau copacii; am cumpărat robi și roabe și am avut feciori născuți în casă, asemenea și turme de vite, și oi fără de număr, mai mult decât toți cei care au fost înaintea mea în Ierusalim.

---

¹ I Corinteni 7, 31.

Am strâns aur și argint și număr mare de regi și de satrapi; am adus cântăreți și cântărețe și desfătarea fiilor anului mi-am agonisit: o prințesă și alte prințese. Am fost mare și am întrecut pe toți cei ce au trăit înaintea mea în Ierusalim².

Așadar, a ajuns la concluzia că tot fastul lumesc are un astfel de sfârșit, și a spus: „Apoi m-am uitat cu luare aminte la toate lucrurile pe care le-au făcut mâinile mele și la truda cu care m-am trudit ca să le săvârșesc și iată, totul este deșertăciune și vânanare de vânt și fără nici un folos sub soare³. Și iarăși a spus: „Și am urât toată munca pe care am muncit-o sub soare, fiindcă voi lăsa-o omului care va veni după mine. Și cine știe dacă el va fi înțelept sau nebun! Și el va face ce va găsi cu cale din tot lucrul pe care l-am stăpânit, cu care m-am trudit și m-am chibzuit sub soare și aceasta nu este oare deșertăciune? Și am început să mă las deznădejdie pentru toată munca cea de sub soare⁴.

Având cunoștință de o astfel de prezicere, nu m-aș socoti un părinte adevărat, o, soră, dacă te-aș îmbogăți cu acele lucruri care nu au nici o trăinicie, care atunci când sunt supuse nenorocirilor lumești te-ar părăsi și te-ar lăsa lipsită de totul.

De asemenea, te-aș copleși cu întristări și te-aș su-pune fricii și groazei, dacă aș considera că ar trebui să aduc frăției tale ceea ce un hoț poate răpi, [ceea ce] caria poate străpunge, rugina poate devora, focul poate mistui, pământul poate îngropa, apa poate șterge, soarele poate arde, ploaia poate deforma, gheața poate micșora.

² Ecclesiastul 2, 4-9.

³ Ecclesiastul 2, 11.

⁴ Ecclesiastul 2, 18-20.

---

*Inima robită celor lumești nu poate
cunoaște dulceața Duhului*

Desigur, când mintea este afundată în astfel de lucruri omenești ea este întoarsă de la Dumnezeu, și dă înapoi de la acea formă nemișcată și statornică a adevărului.

Inima nu poate să primească în sine dulceața cuvântului dumnezeiesc sau binecuvântarea Duhului Sfânt, când este agitată de atâtea necazuri ale lumii, izbită de atâtea împingeri ale grijilor lumești. Dacă, așadar, ar fi să te leg cu aceste legături și să te încarc cu astfel de greutateți, și să te apăs cu povara gândurilor pământești, ar trebui să mă consideri vrăjmaș, și nu părinte; m-ai socoti ca pe un nimicitor, nu ca pe un frate.

O, prea iubita mea soră, de vreme ce din tot ceea ce este cuprins sub bolta cerului, susținut de temeliiile lumii, care se mișcă pe fața pământului, nu am aflat nimic vrednic ca să te poată îmbogăți, trebuie să căutăm mai presus de ceruri, de unde ai primit darul fecioriei, pentru că tot acolo vei afla răsplata și moștenirea fecioriei.

Fiindcă meritul este recunoscut și răsplătit ținându-se cont de neprihănirea [fecioarei]. Așa cum fecioria va putea fi socotită ca ceva ieftin, dacă o împodobesc lucrurile trecătoare ale lumii, cu atât este distinsă și vestită acea fecorie care calcă și respinge plăcerile lumești, fiindcă în timp ce păstrează pe pământ curățenia îngerilor,

Domnul îngerilor îi este partea sortită. Care este, aşadar, moştenirea fecioriei? Oare nu este ce spune Psalmistul: „Domnul este partea mea”⁵? Şi iarăşi: „Partea mea eşti, Doamne”⁶?

Vezi, soră, cât de mult ai înaintat, vezi cât de înalt este piscul la care ai ajuns, pentru că tu ai descoperit harul mai multor binefaceri în Unul şi Acelaşi Hristos.

---

⁵ Psalmi 15, 5.

⁶ Psalmi 118, 57.

Hristos îți este soț, prieten, partea moștenirii, [El îți este] Domn și Dumnezeu. Ai în El un soț, pe Care să-L iubești: „Împodobit ești cu frumusețea mai mult decât fiii oamenilor”⁷.

El este fratele adevărat pe Care să te sprijini, pentru că prin înfiere tu ești fiica lui Dumnezeu, al Cărui Fiu El este după fire. El este prietenul de care nu trebuie să te îndoiești, căci El Însuși spune: „Tu ești singura mea iubită”⁸.

Ai în El moștenirea pe care să o cauți, fiindcă El este chiar partea moștenirii tale.

Ai în El răsplata pe care ai putea-o dobândi, pentru că sângele Lui este răscumpărarea ta.

Ai în El pe Dumnezeu Care să te cârmuiască, pe Domnul pe Care să-L cinstești și de Care să te temi.

Fecioria cere⁹ pentru sine de la Hristos un privilegiu deosebit: fecioara Îl poate avea ca Mire pe El, Cel înaintea Căruia tremură îngerii, Căruia Îi slujesc puterile, de Care virtuțile ascultă¹⁰, în fața Căruia cele cerești și cele

⁷ Psalmi 44, 3.

⁸ Cântarea Cântărilor 6, 3.

⁹ *Vindicat*, are un înțeles juridic, „pretinde, cere formal, pe baza unui act normativ”.

¹⁰ *Virtutes obtemperant*.

pământești își pleacă genunchiul. Către camera de nuntă a Acestuia să se grăbească [fecioara] împodobită cu toate virtuțile, și să-I păstreze patul de nuntă din inima sa, un pat de nuntă neprihănit.

*Prețul cu care ne-a răsumpărat
Hristos nu are seamăn*

Și ce altceva mai mare ar putea o fecioară să-I aducă Lui, când Hristos I S-a dat ca mire, și Și-a pus în balanță sângele Său ca zestre și dar¹¹? Așadar, cei care își iau soții obișnuiesc să aducă zestre, să ofere daruri și să-și dea averile lor în schimbul pierderii fecioriei; încât par că mai degrabă își cumpără soții și nu că se căsătoresc cu ele.

Soțul tău, fecioară, Și-a dat pentru tine sângele Său ca zestre, cu acesta te răscumpără, cu acesta te-a făcut ru-da Sa, pentru ca să nu-ți pierzi fecioria și să ai răsplată.

Cu cât mai mare este răsplata pentru darul [zestrei] Sale, cu atât mai nemăsurată este iubirea Lui.

Fiindcă El mult iubește pe cea cu care S-a căsătorit cu prețul propriului Său sânge. Și pentru aceasta a ales

---

¹¹ Ca și la alți Părinți latini (Sfântul Ambrozie al Milanului sau Sfântul Papă Grigorie cel Mare, majoritatea influențați de Tertulian), și aici întâlnim un limbaj specific dreptului roman: „*dotis ac muneris titulo compensavit*”. Despre această particularitate a literaturii patristice latine, vezi Caroline Humfress, „*Patristic Sources*”, în *The Cambridge Companion to Roman Law*, ed. David Johnson, Cambridge University Press, 2015, în sp. pp. 97-100, iar pentru o discuție mai generală: David S. Dockery, *Biblical Interpretation Then And Now: Contemporary Hermeneutics In The Light Of The Early Church*, Grand Rapids: Baker, 1992.

să-Și dea trupul loviturii vătămătoare a sabiei, pentru ca să-Și cumpere pentru Sine curăția ta și să păzească fecioria ta. El i-a iubit pe toți oamenii la fel.

Căci așa cum moartea Sa este viața noastră, iar smerenia Sa este leacul pentru mândria noastră, tot astfel deplinătatea noastră a fost cumpărată prin rănile Sale, de vreme ce era dornic ca mai degrabă să Se lase El a fi lovit, decât să îngăduie ca noi să fim loviți de „ciocanul lumii întregi”¹².

[Luați seama la] „prețul cu care ați fost cumpărați!”, a spus apostolul. Așadar, „nu vă faceți robi oamenilor”¹³.

De ce ai dori tu, o, fecioară, să-ți dai trupul unui bărbat când Hristos l-a răscumpărat deja?

Unul te-a răscumpărat, iar tu vrei să te măriți cu altul? Tu lupți cu prețul libertății altui om și te osândești la o robie de bunăvoie?

Dacă lumea întregă este socotită zestre¹⁴, ce este mai prețios decât sângele lui Hristos care a răscumpărat lumea?

Cântărește răsplata și prețul, ca să poți înțelege că Cel Care a răscumpărat valorează mult mai mult decât ceea ce a răscumpărat.

Și astfel, cât de greșit înțelege această Jertfă fecioara care simte dispreț pentru cumpărător, dar îndrăgește banii; care arată nepăsare față de sângele lui Hristos, dar îmbrățișează lumea ce a fost răscumpărată.

¹² Ieremia 50, 23.

¹³ I Corinteni 7, 23-24.

¹⁴ *Mundus omnis titulo dotis scribitur*, expresie inspirată din limbajul dreptului roman, „lumea întregă a fost înscrisă ca [cu/a primit titlul de] zestre”.

*Fecioria naște sfințenia
și harul nestrucăciunii*

Soră preaiubită, nu sunt vrednic să vorbesc despre răsplățile fecioriei. Fiindcă fecioria este un dar ce nu poate fi descris în cuvinte, ascuns de ochii omenești, tăinuit de auzul urechilor, acoperit de la fața puterii de înțelegere.

Tu ești deja ceea ce toți sfinții nădăjduiesc să fie, ceea ce întreaga Biserică așteaptă să devină după înviere. „Ce este stricăcios”, a spus apostolul, „se va îmbrăca cu nestrucăciunea”¹⁵, dar cu adevărat doar după învierea trupului. Iată, tu deja cunoști slava nestrucăciunii și ai acea parte a slavei încă din veacul de acum.

Cât de mare este, așadar, binecuvântarea pusă deoparte pentru tine în veacul viitor! Ce cunună te așteaptă pentru veșnicie, de vreme ce tu ai încă de aici harul nestrucăciunii, pe care mulți doresc să-l dobândească!

Prin urmare, bucură-te fiindcă ești așa cum ai fost plămădită de mâinile lui Dumnezeu.

El neîndoielnic o face neprihănită pe cea pe care a îmbogățit-o cu feciorie și a gătit-o pentru răsplățile

¹⁵ Cf. I Corinteni 15, 42 și 15, 53.

fecioriei. Bărbații nelegiuiți însă strică ceea ce ține de fire¹⁶, strică ceea ce este plămădit de Dumnezeu pentru a fi fără de prihană.

---

¹⁶ *Naturalem corrumpunt. Naturalem* poate însemna atât femeia cea după rânduiala firii plămădită, fie firea omenească, fie chiar organele genitale.

*Prin feciorie se restaurează starea
feciorelnică a protopărinților
neamului omenesc*

Acesta a fost primul păcat al neamului omenesc, aceasta este pricina originii blestemate, anume că primii noștri părinți nu au vrut să fie așa cum fuseseră creați; de aceea au meritat să fie osândiți în ei înșiși și în vlăstarele lor.

Înnoiți în voi, fecioarelor, acel vas al castității pe care primii oameni l-au pierdut în rai. Fiindcă voi ați păstrat starea primilor oameni născuți, voi care ați stăruit în starea în care aceia au fost plămădiți.

Dar ia aminte la pilda lor! O, vai, ce durere...

Preaiubită soră, jelește pilda primilor oameni, înfioară-te la șuieratul șarpelui cel vechi, altminteri pământul stricat va naște pentru tine spini și pălămidă¹⁷, iar pământul care ar trebui să nască crini și trandafiri ca semn al fecioriei, va izvorî urzică și paie, una pentru a sfârși, iar celelalte pentru a arde.

¹⁷ Cf. Matei 7, 16.

Voi sunteți primele roade ale trupului Bisericii.

Voi, așadar, din întreaga mulțime a trupului lui Hristos, sunteți jertfe primite de Dumnezeu și sfințite¹⁸ pe altarele cerești. Aceasta deoarece pentru hotărârea voastră și pentru credința voastră, întreaga Biserică și-a dobândit sieși numele fecioriei, de vreme ce voi sunteți cea mai bună parte și cea mai de seamă parte a ei, căci v-ați dăruit fecioria sufletelor și trupurilor voastre lui Hristos. Și folosind acea zicere potrivit căreia întregul este numit după o parte, sau partea poartă numele întregului, deși Sfânta Biserică este fecioară în credință în ceea ce privește mădularele sale ca întreg, totuși ea nu este în chip nepotrivit fecioară și în acea parte a mădularelor pe care tu o reprezinți, trupul.

Cugetă la aceasta precum un porumbel, preasfântă fecioară¹⁹, și în mintea ta meditează la slava ce te așteaptă în viitor, fiindcă nu ai cedat trupului și sângelui, și nu ți-ai supus acel presfânt trup stricăciunii.

Hai, îndrăznește să cugeți, așadar, la aceasta și înțelege cu ce îmbrățișări te dorește Hristos²⁰, de vreme ce

---

¹⁸ *Consecratae.*

¹⁹ *Sanctissima virgo.*

²⁰ Hristos este Mirele sufletului nostru. Metaforă vie și emoționantă: *Quibus te amplexibus cupiat Christus.*

ai călcat în picioare ademenirile lumii. Cu ce dor te așteaptă acel cor al fecioarelor! Ele te privesc cum urci în grabă chiar acele trepte ale cerurilor prin care chiar ceața lor feciorească a ajuns la Hristos.

*Maica Domnului – Maica
fecioriei întru Hristos*

Maria, Maica Domnului, se bucură și ea – acel model suprem de feciorie²¹ – Maica nestrăciunii, care prin pilda sa te-a născut și a rămas curată.

Ea te-a născut ca mărturie a ei și nu a cunoscut vreo durere.

Ea a născut un Mire, dar este fecioară.

Fericit pântecul care a știut cum să nască fără să fie stricat!

Binecuvântată cea rodnică care a umplut lumea prin naștere, a moștenit cerurile și nu a pierdut vălul fecioriei!

Să ardă inima ta, fecioară, cu acel foc pe care Hristos l-a trimis pe pământ.

Să te însuflețească acel foc și acel cor al fecioarelor care o urmează pe Maria.

Așadar, privește la ea cu ochiul minții, însoțește acele coruri, alătură-te lor cu o inimă râvnitoare, grăbește-te într-acolo, iuțește într-acolo, unde „este pusă deoparte cununa dreptății, pe care Domnul, Dreptul Judecător, ți-o va dărui în ziua aceea”²².

---

²¹ *Apex specimen virginitatis.*

²² Cf. II Timotei 4, 8: „De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui”.

Înțelege că cugetul fratelui tău tânjește după biruința ta, înțelege că dorința fierbinte a fratelui tău vrea ca tu să fii cu Hristos, căci deși nu o am înlăuntrul meu [*i.e.* fecioria], ceea ce doresc să împlinesc în tine, jelesc că am pierdut ceea ce vreau ca tu să păzești.

Însă voi primi oarece iertare, dacă tu, partea mai bună a trupului nostru [a familiei noastre], nu vei pași „în calea păcătoșilor”²³; dacă ceea ce păzești, păstrezi cu cea mai mare neclintire.

---

²³ Psalmi 1, 1.

---

*Rugăciunea fecioarei
Îl înduplecă grabnic pe Hristos*

Vai mie, dacă altă fecioară ar primi cununa ta! Tu ești adăpostul meu în Hristos, tu, preaiubita mea soră, ești apărarea mea și cea mai sfințită jertfă a mea²⁴, prin care nu am nici o îndoială că voi afla ispășire de necurăția păcatului meu.

Dacă afli bunăvoință la Dumnezeu, dacă vei trăi împreună cu Hristos într-o căsătorie curată, dacă te vei ține strâns de îmbrățișarea lui Hristos, cu preainmiresmata mireasmă a fecioriei, atunci cu siguranță, când îl vei pomeni pe fratele tău cel plin de păcate, vei afla bunăvoința pe care ai cerut-o pentru vina fratelui.

Iubirea ta întru Hristos va fi curățirea păcatelor mele, dar și mărunta nădejde de iertare pe care o am, dacă sora pe care o iubesc se va căsători cu Hristos. Iar la acea înfricoșătoare și groaznică Judecată, ea îmi va fi alinare.

Fiindcă atunci când faptele, lucrările și fărădelegile mele vor fi cercetate, când voi fi silit – vai, mie! – să dau socoteală pentru tot ce am cheltuit, tu vei fi mângâierea mea, tu vei fi alinarea mea.

---

²⁴ *Tu hostia mea sacratissima*, metaforă inspirată de Sfânta Taină a Euharistiei.

Iar pedeapsa pe care trebuie să o primesc pentru lipsa mea de grijă pentru cele ale sufletului va fi poate ușurată de mijlocirea curăției tale feciorelnice. Tu mă vei apăra de faptele mele rele datorită sporului tău în lucrările virtuții.

Numai dacă te ții strâns de Hristos și faci cele bineplăcute Lui nu voi fi împovărat de întristarea cu care L-am rănit. Hristos, fiind binevoitor ție, mă va cruța.

Nu va îngădui ca să fie dat pierzării un frate cu a căruia soră El S-a căsătorit. Poate că prin tine voi fi iertat de datoria în care m-am tot îngropat. Atât timp cât Hristos te iubește, El nu mă pedepsește pentru păcatul meu.

Arată milă, soră, nu doar față de propria ta persoană, ci și față de mine, pentru ca de la Izvorul unde dobândești tu slavă, să aflu și eu iertarea păcatelor.

*Fecioara este datoare să mijlocească
pentru ceilalți în rugăciune*

Multe fecioare te vor însoți, împreună cu care ușor vei obține ceea ce vei cere pentru mine. Ba chiar Maria însăși, Maica și Întâistătătoarea fecioarelor, va mijloci la Fiul ei pentru buna ta viețuire.

Maica Domnului va mijloci pentru ca Hristos să nu-ți facă pricină de întristare de vreme ce te rogi pentru mine și poate mă va ridica din locul în care zac și îmi va da alinare în timp ce mă mâhnesc pentru conștiința mea vinovată.

Nu lăsa să piară nădejdea pe care mi-am pus-o în tine înaintea lui Dumnezeu. Cu sprijinul și la încurajarea mea, tu te-ai afierosit lui Dumnezeu. A fost un dar de la Dumnezeu, dar au ajutat și rugăciunile mele.

Prin urmare, feciorelnica ta curăție, ce va fi pricină pentru cununa pe care o vei primi, să fie și o pricină pentru iertarea păcatelor mele.

Te rog, întoarce-ți privirea de la deșertăciunile lumii. Privește spre cer, unde Se află Mirele tău. Ațintește-ți cugetul „unde se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu”²⁵. „Pentru că tot ce este în lume, este doar pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții”²⁶. „Cugetați

²⁵ Coloseni 3, 1.

²⁶ I Ioan 2, 16.

cele de sus²⁷, unde este viața ta, unde se află tot ceea ce dorești.

Unde este Mirele tău, acolo să fie și comoara ta²⁸.

---

²⁷ Coloseni 3, 2.

²⁸ Cf. Matei 6, 21; Luca 12, 34.

*Fecioara caută să-I placă lui Dumnezeu,
femeia căsătorită vrea să placă veacului*

Nu vreau să te încânte plăcerile veacului.

Nu vreau să te împodobești cu strălucirea trupului.

Trupul înfrumusețat stârnește spre poftă străină, iar femeia care se împodobește, îi stârnește pe tineri să caute la înfățișarea ei.

Dorința de a plăcea ochilor străini este dorință de desfrânată. Pe Mirele tău Ceresc Îl vatămi, dacă pășești pentru a plăcea ochilor poftitori.

Cercetează, te rog, cele despre femeile căsătorite și fecioare. Socotește care este nădejdea fiecăreia, gândește-te la ce cale ar trebui fiecare să urmeze.

Fecioara caută să-I placă lui Dumnezeu, femeia căsătorită vrea să placă veacului.

Fecioara păstrează deplinătatea cu care s-a născut; însă fecioria femeii este stricată de consumarea căsătoriei. Și ce este aceasta, când firea nu rămâne deplină așa cum a început să ființeze?

În primul rând, lucrul lui Dumnezeu este vătămat, fiindcă ceva creat de El fără prihană este stricat de poftă, este pângărit de poftă.

În voi, fecioarelor, Dumnezeu Își recunoaște lucrarea. Trăiți în lume, dar nu sunteți stricate de ea. Dumnezeu vă primește înapoi așa cum v-a făcut.

Prin urmare, tot ceea ce acum piere din trup va fi restaurat la înviere. Fecioria însă, odată pierdută, nu mai poate fi nici restaurată aici, nici primită în veacul viitor.

*Fecioria este atât rădăcina,
cât și rodul căsătoriei*

Este adevărat că Dumnezeu a rânduit căsătoriile, dar din următorul motiv: din acestea să se nască fecioria, și pe măsură ce ceata fecioarelor se mărește, femeile căsătorite să poată dobândi prin vlăstarele lor ceea ce au pierdut prin faptul că s-au căsătorit.

Fecioria este atât rădăcina, cât și rodul căsătoriei²⁹.

Desigur, fecioara se naște prin consumarea căsătoriei, iar dacă nu cunoaște stricăciunea [morală], sporește răsplata pentru căsătorie.

Femeile căsătorite au motiv să se bucure, dacă roadele lor sunt adăpostite în grâнарul ceresc. Și tu vei spori meritele pentru părinții noștri; fiecare dintre ei va fi răsplătit prin cinstirile primite de tine. Cu tine, fiică a lor, și cu Hristos lângă ei, vor afla desfătare în ceea ce au pierdut pe pământ.

---

²⁹ *Et radix et fructus nuptiarum virginitas est.*

*Ce părtășie poate avea cu Hristos
femeia care caută să placă lumii?*

Cugetă, sora mea, la necazurile căsătoriei dintre oameni, și închide-ți ochii ca să nu vezi deșertăciunea ei.

Acestea sunt cele dintâi primejdii ale unei astfel de căsătorii: stricăciunea, dezgustul provocat de stricăciune, povara pântecelui însărcinat, durerile nașterii – ce duc adesea la primejdia morții, situație în care pierе atît funcția, cât și rodul căsătoriei, de vreme ce mama moare împreună cu copilul său, iar tot acel alai gălăgios al căsătoriei este nimicit de sfârșitul izvorât de moarte. De ce socoteau ei a fi prilej de bucurie ceea ce s-a dovedit a fi doar o ocazie prin care să vină moartea acesteia?

Ce va face după moarte, de vreme ce a socotit că întreaga sa bucurie stă în căsătorie?³⁰

De vreme ce a dorit să-i placă bărbatului, nu lui Dumnezeu, ce va face după ce va părăsi acest veac?

De vreme ce era neliniștită în a face pe placul lumii, ce părtășie va putea ea să aibă cu Hristos?³¹ Fiindcă mai întâi ele sunt supărate dacă sunt despărțite de

³⁰ Ținând cont de semnificațiile verbului *deputo*, o altă variantă de traducere ar putea fi: „a redus întreaga bucurie la căsătorie”.

³¹ Cf. Iacov 4, 4: „Preadesfrânaților! Nu știți, oare, că prietenia lumii este dușmănie față de Dumnezeu? Cine deci va voi să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș lui Dumnezeu”.

bărbații lor, și își pierd libertatea în același timp cu curăția lor, atunci când își jertfesc – la primirea zestrei – fecioria captivă³².

Ce mai rămâne pentru acea femeie nefericită, care își vinde curăția? Însă dacă și-ar pierde darul ca urmare a vreunei nenorociri lumești, așa cum se întâmplă adesea, atunci ea este și fără curăție, și a pierdut și prețul acesteia. Vezi cum a rămas goală și lipsită de amândouă! Desigur, în privința bărbatului său, ea este tulburată de două pricini de temere: îi este teamă că pierde unul bun, și îi este teamă că ia unul rău.

---

³² *Captivam virginitatem.*

*Fecioara nu-și supune trupul
robiei bărbatului*

Care este deci locul de mijloc³³ al fericirii în aceste situații?³⁴

La ce meșteșuguri rușinoase³⁵ cugetă ea pentru a plăcea ochilor? Cu ce parfumuri străine își stropește hainele?

Iar pentru ca el să-și dezvăluie gândurile, ea înșală prin înfățișarea străină a feței. Își falsifică³⁶ chipul, schimbându-l prin ungerea cu felurite culori, astfel încât ea nu mai este aceeași așa cum a fost născută, și își amăgește bărbatul cu o înfățișare străină, nu a sa.

Vezi dacă nu este un fel de vrăjitorie a izvodi un meșteșug prin care este stârnită pofta străină...

Când ea astfel își strică înfățișarea feței, cât de stricată îi este mintea?

---

³³ *Locus medius*. Adică: „Mai poate exista fericire în toiuul acestor împrejurări nefericite?”.

³⁴ Ironia face ca în ediția lui Martyn această frază să nu fie tradusă, deși editorul universitar australian nu scapă prilejul pentru a-i muștra pe alții (*i.e.* Barlow) pentru erori mult mai mici decât lipsa unei propoziții întregi.

³⁵ *Formas lenocinii*. Am folosit un eufemism pentru „*lenocinium*”, care se referă de obicei la prostituție, codoșeală, curvie.

³⁶ *Adulterat*. Celelalte semnificații ale acestui verb sunt evidente pentru cititorul nostru.

Ea a săvârșit adulter în chip întreit: cu mintea, de vreme ce a cugetat la o astfel de înșelăciune; cu trupul, de vreme ce și-a schimbat înfățișarea feței prin boială; prin veșminte, de vreme ce miroase a parfum străin, nu al său.

Fecioara nu cunoaște aceste rele. Ea are cele ale firii, dar nesocotește îmboldirile trupești. Neluând seama la slăbiciunea sa femeiască, ea se sprijină pe tărie bărbătească și și-a întărit slăbiciunea sa prin virtute. Ea nu și-a supus trupul robiei, căci el prin legea firii aparține bărbatului.

Fericită fecioara care a luat de la Eva doar trupul, nu și vina acesteia! Pentru păcatul ei, Eva a meritat să audă: „Sub stăpânirea bărbatului vei fi, și vei da naștere în dureri”³⁷.

Tu însă, dobândind fecioria, ți-ai scuturat gâtul de sub un astfel de jug. Nici nu vei fi plecată la pământ sub povara necesității conjugale, ci înălțată la cele de sus; tu cauți cu privirea minții spre ceruri, pentru ca de unde a căzut prin gustare [din fructul oprit], tu să poți urca prin disprețuirea a tot ce este nelegiuit³⁸. Eva a gustat din ce era oprit și și-a pierdut fecioria.

³⁷ Cf. Facerea 3, 16.

³⁸ În text apare *licita condemnendo*. Fie poate fi vorba de o greșeală de copiere a lui *illicita*, fie textul poate fi tradus și astfel: „prin disprețuirea chiar și a ceea ce îți este îngăduit”.

---

*Fecioara va fi numărată
în ceata îngerilor*

Fecioarei îi este îngăduit să se căsătorească, dar cea care nu se căsătorește este socotită în ceata îngerilor. „Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer”³⁹.

Vezi, fecioara care nu se căsătorește este comparată cu îngerii. Da, este îngăduit să naști fii, dar cele care au disprețuit astfel de poveri Îl aud pe Hristos zicând: „Fericite sunt cele sterpe care n-au născut și sânii care n-au alăptat!”⁴⁰.

Dimpotrivă, iată ce li se zice celor căsătorite: „Vai celor care vor avea în pântece și celor care vor alăpta în acele zile”⁴¹.

Prin urmare, gândurile fecioarei sunt socotite fiii ei. De ce, așadar, i-ar dori pe cei pe care i-ar putea jeli prin nașterea lor, ea care are gânduri sfinte⁴², la contemplarea cărora poate afla bucurie?

---

³⁹ Matei 22, 30.

⁴⁰ Cf. Luca 23, 29.

⁴¹ Luca 21, 23.

⁴² *Pios sensus*. Ar putea avea sens și de „sentimente evlavioase”.

„De frica de Tine, Doamne”, zice, „am primit în pântece și am născut Duhul mântuirii”⁴³. Iată fericită zămislire, filiație nestrucată, naștere spre folos, când vlăstarul gândurilor bune este adus ca rod, iar durerea nu este cunoscută.

---

⁴³ Cf. Is. 26, 18. Versiunea Bibliei sinodale: „Zămislit-am, dureri de facere am avut și am născut vânt! Mântuire țării noi n-am dat și în lume nu s-au născut locuitorii ei!”. Textul ediției românești a Septuaginta este aproape identic cu cel folosit de Sfântul Leandru: „Am luat în pântece și ne-am chinuit și am născut; duh al mântuirii Tale am adus pe pământ”, traducere de Ioan Pătrulescu, în *Septuaginta*, vol. 6/1: *Isaia, Ieremia, Baruh, Plângeri, Epistola lui Ieremia*, Colegiul Noua Europă/Editura Polirom, Iași, 2011, pp. 152-153.

Sunt tot atât de multe vlăstare⁴⁴, câte gânduri sfinte. Fecioara naște pe cât de des primește Duhul Sfânt prin sfântă cugetare. Fiindcă zămisirea cea de sus dă naștere virtuților.

Așadar, să nu gândești că ești stearpă; vei avea atât de mulți fii, pe cât de mult vei rodi virtuți. Iată, printr-o singură zămisire de la Duhul Sfânt, vei naște vlăstare multe.

Primul vlăstar al unei fecioare este virtutea modestiei; al doilea, răbdarea; al treilea, cumpătarea; al patrulea, stăpânirea de sine; al cincilea, milostenia; al șaselea, smerenia; al șaptelea, curăția feciorelnică, pentru ca să se împlinească ce s-a zis: „Cea stearpă va naște de șapte ori”⁴⁵.

Iată, printr-o singură zămisire de la Duhul cel înșeptit, tu ai dat naștere la șapte fii. Să nu spui: „Iată, eu sunt un copac uscat!» Pentru că așa zice Domnul către fameni: Celor care păzesc zilele Mele de odihnă și aleg ceea ce Îmi este plăcut Mie și stăruie în legământul Meu, le voi da în casa Mea și înăuntrul zidurilor Mele un nume și un loc mai de preț decât fii și fiice; le voi da un nume veșnic și nepieritor”⁴⁶.

⁴⁴ *Germina*, poate fi tradus și prin „semințe”.

⁴⁵ I Regi 2, 5.

⁴⁶ Isaia 56, 3-5.

*Disprețuind cele ale lumii, fecioarele
dobândesc Împărăția lui Hristos*

Vezi, preaiubită soră, că fecioarele au locul de cinste în Împărăția lui Dumnezeu? Și nu nemeritat. Fiindcă ele au disprețuit veșmântul lumesc și au ajuns la Împărăția cerească. Aici ele încep binecuvântarea vieții cerești, cele care nu au cunoscut durerile nașterii de prunci. Fiindcă au respins murdăria păcatului și chipurile poftitoare ale soților, fecioarele au dobândit căsătoria cu Hristos.

Să nu te lași impresionată de alaiurile strălucitoare ale nunților și de mulțimea de participanți care le însoțește.

Foarte adesea, bărbații mint, pândind siluirea nevinovăției trupești, bărbați pe care femeile îi socoteau a fi paznici ai curăției lor. Și atunci când văd atât de mulți bărbați cu chip frumos înconjurându-le, ele încep să se gândească la ce vor face cu bărbații lor în propriul lor pat. Iar ce au pus în faptă cu un singur bărbat, cugetă a face cu mulți alții.

---

*Prin schimbarea înfățișării chipului,
femeia preacurvește*

Să mă lovească sălbatic cei a căror conștiință îi muștră, din cauza celor ce am a spune către cei care profită de ceea ce ar trebui să păzească în acele femei care nu strălucesc decât în lucrarea trupului.

Fără îndoială, sora mea, femeia care și-a potrivit îmbrăcămintea pentru a fi elegantă, s-a parfumat cu mireasmă străină, și-a schimbat ochii cu culoare, și-a pictat fața cu un alb străin, și-a înfășurat brațele cu fâșii de aur, și-a pus inele pe degete, făcând să-i strălucească degetele din cauza a tot felul de bijuterii strălucitoare, și-a îngreunat urechile cu metal, și-a acoperit gâtul cu mărgăritare și felurite tipuri de bijuterii și și-a împovărat capul cu aur – fără îndoială, o astfel de femeie nu este curată.

Ea s-a gătit pentru acest scop, tocmai pentru a atrage ochii multor bărbați, pentru a atinge sufletul multora și pentru a stârni spre păcat mintea lor.

Deși din cauza fricii față de bărbatul său, ea nu săvârșește preadesfrânare în văzul tuturor, ea păcătuiește lăuntric, în sufletul său.

*Femeia plăcută lui Dumnezeu este
cea care prețuiește mai mult virtutea,
decât farmecul exterior*

Curată este dar femeia care îi place bărbatului său prin veșminte simple, și purtare nobilă, iar lui Dumnezeu prin puritatea ei sufletească.

Apostolul Petru îi descrie purtarea și felul înveșmântării și apoi zugrăvește printr-un îndemn verticalitatea morală a unei astfel de femei, spunând: „La nici o femeie să nu fie acea podoabă din afară, purtarea de aur și îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie purtarea de grijă față de inimă”⁴⁷.

Iar Pavel Apostolul a avut același gând, când a spus: „Asemenea și femeile să se împodobească în îmbrăcăminte cuviincioasă, cu sfială și cumișenie, nu cu păr împletit, sau aur, sau mărgăritare, sau cu veșminte de mult preț; ci cu fapte bune, precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu”⁴⁸.

---

⁴⁷ Cf. I Petru 3, 3-4: „Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur și îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nesticăcioasa podoabă a duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu”.

⁴⁸ Cf. I Timotei 2, 9-10: „Asemenea și femeile, în îmbrăcăminte cuviincioasă, făcându-și lor podoabă din sfială și din cumișenie, nu din păr împletit și din aur, sau din mărgăritare, sau din veșminte de mult preț; ci, din fapte bune, precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu”.

Să fugi de acele femei pe care le vezi împotrivindu-se acestor îndemnuri și având un chip de viețuire contrar, să fugi de ele ca de niște căpetenii ale gheenei și țiitoare ale iadului. Astfel de femei vor folosi pentru a convinge ceea ce revarsă din propriul suflet, deși nu cuvântul lor, ci chipul înveșmântării vorbește despre purtarea lor desfrânată.

De femeia care strălucește de aur și lucește din cauza bijuteriilor ferește-te ca de o statuie [a păgânilor]; și socotește-o ca fiind un idol, nu un om, de vreme ce a crezut de cuviință să pângărească⁴⁹ în felurite chipuri frumusețea trupului bine plămădit de Dumnezeu. Despre aceasta, Scriptura spune: „Înșelător este farmecul și deșartă este frumusețea, dar femeia care se teme de Domnul va fi lăudată”⁵⁰.

---

⁴⁹ Verbul folosit aici de Sfântul Leandru este *stuprare*, care înseamnă „a avea relații sexuale necuvenite, ilegite”. Din nou, am folosit un eufemism.

⁵⁰ Pilde 31, 30.

**Rânduielele pentru fecioare ale
Sfântului Leandru, Arhiepiscopul Sevillei
I-XXI**

Rânduiala I

FEMEILE DIN LUME TREBUIE EVITATE

Mă rog ție, soră Florentina, să nu ai tovărășie cu vreo femeie care nu are aceeași chemare în viață ca tine. Fiindcă ceea ce iubesc, aceea și seamănă în sufletele celorlalți, iar în urechile tale vor vâri acele lucruri care sunt obiectul poftelor lor.

Vai, sora mea, „prieteniile rele strică obiceiurile bune”⁵¹, „cu cel sfânt, sfânt vei fi”⁵²; dar soră, departe de tine să fie „iar cu cel îndărătnic, te vei îndărătnici”⁵³.

Ce au în comun o femeie măritată și o fecioară? Aceea nu te urmează fiindcă iubește pe bărbat. Ea fuge de calea pe care ți-ai ales-o și chiar dacă se prefacă că o iubește, ea minte ca să te înșele.

Ce are în comun cu tine când nu porți împreună cu ea pe gât jugul lui Hristos? Purtare diferită, dispoziție sufletească diferită.

Ca un instrument al satanei îți va cânta pentru a stârni [în tine] farmecele lumii și te va împinge pe cărările diavolului.

Sora mea, fugi de cântecul sirenelor, pentru ca să nu-ți desfeți urechile cu mângâieri pământești, și astfel să te abați de la calea dreaptă și fie să te zdrobești de o

⁵¹ I Corinteni 15, 33.

⁵² Psalmi 17, 28.

⁵³ Psalmi 17, 29.

stâncă de-a dreapta, fie să fii înghițită de hăul Caribdei⁵⁴ din stânga ta.

Fugi de cântecul sirenelor și închide-ți urechile la limba celui care dă sfat rău. Întărește-ți inima cu scutul credinței, cât timp vei vedea că acea femeie apucă alt drum decât drumul tău; și însemnează-ți fruntea cu arma crucii împotriva celeia care nu se potrivește făgăduinței tale [monahale].

---

⁵⁴ Caribda și Scila erau două stânci situate între Italia peninsulară și Sicilia, de o parte și de alta a strâmtorii Messina. În Antichitate, erau recunoscute pentru pericolul pe care îl reprezentau pentru navigație. Se credea că sunt sălaşul a doi monștri sângeroși care le purtau numele. Cf. Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 43.

Rânduiala a II-a

FECIOARA TREBUIE SĂ SE FEREAȘĂ

DE BĂRBAȚI

Dacă le-ai evitat pe femeile mirence cu atâta grijă, judecă acum, soră Florentina, cum să fugi de bărbați.

Să nu îngădui ca vreun bărbat, oricât de sfânt ar fi, să aibă prietenie cu tine; pentru ca nu cumva văzându-l des, sfințenia amândurora să fie defăimată sau nimicită. Într-adevăr, din iubirea lui Dumnezeu va cădea cea care oferă prilejul prin care fapta rea poate fi înfăptuită; din iubirea aproapelui va cădea cea care, deși nu a săvârșit răul, hrănește prin presupunere zvonul cel mai josnic. Căci atunci când un bărbat și o femeie se află împreună, fiecare este stârnit de acel instinct cu care s-a născut; iar focul firii se aprinde dacă atinge materia.

Cine a aprins un foc în pieptul său, și nu a fost mistuit⁵⁵? Focul și călții sunt elemente opuse unul altuia, dar dacă sunt puse împreună, hrănesc flăcările⁵⁶. Sexul bărbatului este diferit de cel al femeii, dar dacă sunt unul lângă altul, vor pune în mișcare ceea ce legea firii cere stârnind.

---

⁵⁵ Cf. Pilde 6, 27.

⁵⁶ Cf. Isaia 1, 31.

Rânduiala a III-a

FECIOARA TREBUIE SĂ-I EVITE PE TINERI

1. Iar dacă astfel trebuie evitați bărbații sfinți, pentru ca nici o jignire să nu surpe bunele moravuri ale amândurora, cu cât mai mult trebuie să fugi de tineri și de cei care urmează căile întunecate ale vieții trecătoare?

Diavolul îi vâă și îi expune ochilor fecioarelor, pentru ca fecioara să cugete în timpul nopții la chipul frumos al celor pe care i-a văzut în timpul zilei.

Dar dacă chiar și rațiunea minții respinge și alungă o astfel de închipuire a sufletului, o imagine recentă și o cercetare trupească arată amintirii chipurile frumoase; și prin vederea acestora ea a memorat-o, astfel că, indiferent de cât de puțin s-a desfătat mintea cu acea imagine, ce a văzut cu ochii, aceea îi apare chiar și în timpul somnului.

Dacă diavolul rănește pieptul fecioarei cu săgeți și în inimă este înfiptă o iubire vătămătoare; și, prin urmare, ceea ce a fost cugetat din amintire în timpul nopții, din pricina iubirii, va dori din nou să vadă în ziua următoare.

Și astfel intră săgeata satanei și pătrunde în adâncul inimii ei, prin ușile ochilor, după cum zice profetul: „Moartea a pătruns prin ferestrele noastre”⁵⁷.

Căci prin nimic altceva nu fură diavolul cele mai dinlăuntru ale minții, decât prin simțul inimii.

⁵⁷ Ieremia 9, 21.

2. Dacă vei vedea ceva frumos care-ți stârnește dorința, dacă un cântec rușinos îți încântă urechile, dacă o mireasmă parfumată îți atinge simțul mirosului, dacă atingi un corp moale și fin, atunci ispita este stârnită prin desfătarea trupului. Fiindcă ambele sexe sunt lucrarea lui Dumnezeu.

Cu siguranță, ca lucrare a lui Dumnezeu, bărbații sunt vrednici de iubire, însă de la distanță, pentru faptele lor bune și fiindcă Dumnezeu este Cel care i-a făcut, nu pentru frumusețea lor trupească⁵⁸.

Căci trupurile lor au fost luate din noroiul pământului și se vor întoarce din nou în pământ și în putreziciune.

Vrei dovada de nerespins a acestui lucru? Vrei să afli cât de frumos este trupul? Privește-l după trei zile de la îngropare și vei vedea cum zace în mormânt, deși strălucia de frumusețe în această lume.

Oare ochii tăi, care doreau să-l vadă pe când era în viață, nu se îngrozesc acum la vederea lui, [așa cum este el] scârbos și colcând de viermi? Parfumul [lui] care desfăta și era atât de plăcut pe când era în viață l-a părăsit și acum nu e decât duhoare.

Ia aminte, așadar, să nu-L nemulțumești pe Dumnezeu arătând iubire față de creația Sa. Toate cele făcute de Dumnezeu sunt bune, dar El trebuie iubit mai presus de orice altceva.

Cugetă la acea strălucitoare pildă de feciorie și cinste pentru chipul viețuirii tale, la modelul și stăpâna tuturor fecioarelor – Maria. Se crede că evita toate legăturile cu bărbații, fiindcă era singură când a aflat-o îngerul, fiindcă a tremurat văzând în înger partea bărbătească de care

---

⁵⁸ Martyn consideră că următoarele rânduri până la sfârșitul acestui capitol reprezintă o interpolare târzie. Martyn, *op. cit.*, p. 91.

se ferea. Vezi ce slavă a dobândit, prin ferirea de bărbați, pentru a deveni Maica lui Hristos.

Și tu, de asemenea, dacă alungi din fața ochilor trupurile bărbaților și nu le îngădui să-ți ispitească mintea, dacă stai în chilia ta, în tovărășia gândurilor cucernice și respingi zarva acestei lumi gălăgioase, „în credință și liniște va zace nădejdea ta”⁵⁹.

Îți spun ție că și tu Îl vei primi pe Hristos în inimă. Se va întinde în culcușul tău și se va bucura de îmbrățișările tale. Apoi, vei zice împreună cu profetul: „Să vină pacea, să se odihnească El în acest culcuș”⁶⁰, fiindcă Hristos este pacea noastră, iar culcușul Său este inima curată.

---

⁵⁹ cf. Isaia 30, 15

⁶⁰ cf. Isaia 57, 2

Rânduiala a IV-a

FECIOARA TREBUIE SĂ SLUJEASCĂ

ALTEI FECIOARE

Pe sora care este bolnavă, să o alini cu o purtare de grijă blândă și plină de râvnă. Amintește-ți cuvintele pe care le citim în scrierile apostolicești: „Cine este slăbit și eu să nu fiu slăbit?”⁶¹. În aceste slujiri, păzește rânduiala Mirelui tău, despre Care este scris: „Cu adevărat El a luat asupra Sa slăbiciunile noastre și durerile noastre le-a purtat”⁶². Așadar, și tu ar trebui să-I urmezi și să dai dovadă de compasiune.

Neputințele surorilor și slăbiciunile lor să le socotești ca fiind propria ta suferință, pentru ca astfel bine să-L auzi pe Domnul grăind, El Care a simțit în trupul Său rănilile și tămăduirile poporului Său: „Bolnav am fost și voi m-ați cercetat”⁶³. Și apoi să auzi și următoarele: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, luați în stăpânire împărăția pregătită pentru voi de la întemeierea lumii”⁶⁴.

Așadar, pe cel bolnav să-l alini mai întâi cu dulceața cuvântului tău. Apoi, ținând cont de acea neputință a trupului care trebuie să fie ușurată, să ajuți cu inimă plină și jertfitoare, pentru ca astfel cuvântul tău să valoreze pentru cel bolnav ca un leac.

⁶¹ II Corinteni 11, 29.

⁶² Isaia 53, 4.

⁶³ Matei 25, 36.

⁶⁴ Matei 25, 34.

Rânduiala a V-a

DESPRE RĂSPĂTIREA CELOR CARE NE IUBESC

Celor care te iubesc ar trebui ca astfel să le răsplătești purtarea de grijă, încât să arăți mai multă iubire decât cea pe care ți-o dăruiesc ceilalți⁶⁵.

Să nu-i urăști pe cei care te urăsc. Dimpotrivă, fă-i bine celui care-ți face rău, răsplătește cu iubire celui care-și varsă ura împotriva ta pentru ca să poți birui răul prin bine: „Iubiți-i pe dușmanii voștri”, a spus Domnul, „și faceți bine celor care vă urăsc”.

Prin bunătatea ta vei aduce pace în sufletul neîmpăcat, dacă răsplătești binele în schimbul răului și îi arăți iubire surorii care a plănuit să-ți facă rău din ură.

Prin urmare, este mai bine ca – prin fapta ta bună – fecioara care este rea să fie, în cele din urmă, numărată în rândul celor vrednice de cinste, decât să ajungi tu în ceata celor nelegiuite din cauza răului pe care ți-l face altcineva.

---

⁶⁵ Lit.: „să iubești mai mult decât ești iubită”.

Rânduiala a VI-a

FECIOAREI ÎI STĂ BINE CÂND ESTE RUȘINOASĂ

Străduiește-te, soră, și ostenește-te cu râvnă ca toate lucrările tale bune să fie împodobite cu virtutea sfielii. Fiindcă orice bine pe care-l face fecioara trebuie să fie săvârșit cu sfială și rușine nemincinoasă: sfiala este doica și maica tuturor virtuților fecioarești.

Sfiala o face pe fecioară răbdătoare în loc de mânioasă; domoală la vorbă, nu aspră. Sfiala o păzește pe fecioară să nu reverse de aroganță plină de fală.

Sfiala o înfrânează pe fecioară, ajutând-o să urmeze virtutea smereniei.

Sfiala o îmboldește pe fecioară să se țină de cumpătarea traiului sărăcăcios.

Sfiala o păzește de toate păcatele, iar cea care a aflat pavăză împotriva tuturor păcatelor, însuflețită de frica și împunsăturile sfielii, este călăuzită spre săvârșirea și urmarea virtuților.

Chiar și mișcarea trupească devine de cinste la o fecioară, dacă este îmbibată de simțul sfielii, adică nu-și va întoarce cu neobrăzare chipul în toate direcțiile, nu-și va ridica ochii cu îndrăzneală, nu va începe o sporovăială nerușinată, căpătând o înfățișare necuvenită.

În toate fecioara este ținută în frâu de cingătorile sfielii, este apărată cu vâlul sfielii și pudorii. Iar libertatea și autoritatea, care adesea se cuvîin pe drept cuvânt bărbaților, sunt păcate pentru o fecioară, dacă nu este ținută în frâu de sfială.

Rânduiala a VII-a

FECIOARA TREBUIE SĂ O RABDE PE CEA CARE O VORBEȘTE DE RĂU

Fecioara trebuie să aibă doar conștiința liberă, nu glasul, nu cuvântul, nu înfățișarea. Trebuie să stea înaintea lui Dumnezeu fără a avea sufletul apăsător de griji lumești, smerită și modestă în tonul graiului, cuvânt și înfățișare, astfel încât să poată rezista celor care o defaimă și o grăiesc de rău doar prin sinceritatea și puritatea conștiinței ei.

Fecioara nu are nevoie să se justifice înaintea oamenilor prin voce sau prin cuvânt. Ea ar trebui să-și amintească de Susana cea preanevinovată⁶⁶, care nu a răspuns cu cuvinte de îndreptățire celor care o acuzau de adulter, cu toate că inima ei o vădea neprihănită; nici nu i-a lovit pe preacurvari cu muștrări, ci, având o conștiință curată, s-a încredințat pe sine doar lui Dumnezeu cu suspine și gemete, fiindcă El este Cel Care vede în lăuntru minții noastre.

Astfel, Susana, care nu a dorit să fie apărată de propriile cuvinte, a fost apărată de judecata divină, fiindcă Dumnezeu a fost martor pentru ea, martor al conștiinței ei fără de vină, și în timp ce era dusă spre a-și primi pedeapsa, El a dezvăluit pricina nevinovăției ei.

---

⁶⁶ Vezi în Sfânta Scriptură: Istoria Susanei.

Rânduiala a VIII-a

FECIOARA NU TREBUIE SĂ VORBEASCĂ DE RĂU PE NIMENI

Fecioara – ca nu cumva să-și piardă curăția minții, a cuvântului și a trupului – ar trebui să păzească tăcerea și să nu ia aminte la cei care o vorbesc de rău și o rănesc, în loc să-și folosească vocea pentru a-i combate. Dar cu cât mai mult ar trebui să fie ea atentă pentru a evita calomnierea altcuiva?

Ca să nu i se aducă învinuirea de înșelăciune sau furt, ar trebui să-l asculte pe Apostol spunând: „Pentru ce nu suferiți mai bine strâmbătatea? Pentru ce nu răbdați mai bine paguba? Ci voi înșivă faceți strâmbătate și aduceți pagubă, și aceasta, fraților!”⁶⁷.

Cum ar putea fi fecioara atât de îndrăzneată încât să vorbească de rău un alt om, când ea nu ar trebui nici măcar să se îndreptățească pe sine, atunci când este calomniată sau acuzată de vreo fărădelege?

Iosif a purtat cu răbdare învinuirea unei stăpâne adulterine, nu i s-a împotrivit prin justificare. Fiindcă avea o conștiință care nu-l învinovăța, Iosif a îndurat de voie întunericul închisorii⁶⁸. Cât de luminos a strălucit conștiința sa neprihănită în strâmtorările închisorii!

⁶⁷ I Corinteni 6, 7-8.

Din pilda lui Iosif învățăm că, chiar și în lanțuri dacă sunt puși, oamenii sunt liberi atunci când au o conștiință care nu-i învinuiește. Dar cei învinuiți de propriul cuget, chiar dacă sunt achitați [de tribunalul acestei lumi], sunt apăsați de strâmtoările cumplite ale unei [altfel de] închisori.

Iosif, spun, nu a dorit să se justifice fiindcă se sprijinea pe sinceritatea conștiinței sale, dar el s-a încredințat lui Dumnezeu, pentru ca El să fie judecătorul lui, însă El a fost și martorul său. Prin urmare, fecioară, întărită de astfel de pilde, vei înaintea în virtute dacă le vei urma.

---

⁶⁸ Despre cele îndurate de Dreptul Iosif din cauza soției lui Putifar, vezi capitolul 39 din Facerea.

Rânduiala a IX-a

FECIOARA SĂ NU FIE MÂNDRĂ

Într-atât de vătămător este pentru o fecioară să dea dovadă de mândrie și comportament grosolan, fiindcă mintea celei al cărei trup nu este stricat de trup străin este stricată de mânie și mândrie. Astfel, ea – fecioara care nu este supusă vreunui bărbat – devine prostituata demonilor.

Cu mult mai bună este starea unei femei mândre și mânioase, care se află sub puterea rânduiei unui bărbat, decât femeia nesupusă jugului bărbatului, dar care se înfurie și defaimă sub puterea diavolului.

Fiindcă aceasta, chiar dacă este neprihănită în trup, este necurată cu mintea. Iar cea al cărei suflet este stricat de demoni cu pofta de bărbat, nici măcar trupul nu-l mai are curat. Căci la fel cum sufletul se murdărește prin contact cu ceea ce este trupesc, tot astfel trupul devine foarte respingător din cauza păcatelor sufletului. Și, cu siguranță, cea mai bună parte a omului este sufletul său.

Deplinătatea fecioriei trebuie să fie mai întâi apărută în cuget, care este partea nobilă a sufletului. Aceasta pentru ca sufletul, lipsit de păcate și îmbogățit de plinătatea virtuților, să poată ține în frâu trupul și supus legilor sale, și să poată imprima trupului fecioria pe care o poartă în sine.

Adevărata fecioară este cea care nu este nici supusă diavolului cu cugetul, nici bărbatului cu trupul ei.

Lăudând o astfel de femeie în Cântarea Cântărilor, Mirele ceresc îi cântă: „Cât de frumoasă ești tu, draga mea, și cât de împodobită!”⁶⁹, „și asta pe lângă ceea ce se află în lăuntru tău”.

Frumoasă zice, dar nu referindu-se la înfățișarea trupului, ci la curăția sa fără de prihană, fiindcă cele ce sunt tănuite în lăuntru sunt virtuțile minții.

Și Psalmul, proslăvind o fecioară cu laude, spune: „Toată slava fiicei Împăratului este înăuntru”⁷⁰.

Slava fecioarei se află în lăuntru ei, adică, în taina cugetului, unde sufletul ei este împodobit cu harul virtuților, înflorite cu frumusețea curăției: iată de ce este fecioara frumoasă și plăcut împodobită.

---

⁶⁹ Cântarea Cântărilor 4, 1.

⁷⁰ Psalmi 44, 15.

Rânduiala a X-a

DESPRE VEȘMÂNTUL FECIOAREI

Iată, soră, cât de multe pagini am așternut deja în această carte: adună-te, preaiubita mea Florentina, pune-ți sufletul în rânduială și împodobește-l cu toate florile ferulitelor virtuți.

Poartă acel veșmânt al minții care-L va încânta pe Fiul cel Unul al Tatălui ceresc și, neglijând frumusețea trupului, înfrumusețează-ți doar mintea în chipuri sfinte. Fiindcă ce este trupesc îi desfată pe oamenii trupești, tu caută să fii cât mai neplăcută pentru ochii trupești, ca să poți păzi cu toată grija și conștiinciozitatea contempla-rea lui Dumnezeu care te înfrumusețează.

Pentru că atunci vei fi împodobită cu adevărat, dacă vei iubi nu veșmântul din afară, ci pe cel lăuntric; și atunci vei fi bine îmbrăcată, când vei fi încercat să do-bândești strălucirea minții, în locul lucirii hainelor.

Nu purta haine luxoase, nici cu pliu, fiindcă ochiul caută curios în față și în spate, și nu purta rochii care se înfoaie. Fii reticentă la hainele cu model și cumpărate la un preț foarte mare, pentru că aceasta este grijă față de trup, aceasta este dorința nepotolită a ochilor⁷¹.

Poartă mai degrabă un veșmânt care să nu atragă atenția bărbaților asupra ta sau să te facă remarcată de ei,

⁷¹ Cf. I Ioan 2, 16: „Tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume”.

ci care să vădească nevinovăția ta înaintea lui Dumnezeu; astfel curăția cugetului tău bun poate fi recunoscută prin simplitatea veșmintelor.

Să te înfricoșezi de profetul care, aducând învinuiri și muștrări aspre împotriva fecioarelor cu purtare ușuratică și a celor cărora le place să atragă privirea prin modul în care pășesc, spune: „Pentru că fiicele Sionului sunt atât de mândre și umblă cu capul pe sus și cu priviri obraznice, cu pași domoli, cu zăngănit de inele la picioarele lor, Domnul va pleșuvi creștetul capului fiicelor Sionului, Domnul va descoperi goliciunea lor”⁷². Și în loc de „parfum” a spus: „Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune, și în loc de cingători, frânghie, în loc de cârlionți făcuți cu fierul, pleșuvie”⁷³.

Luând seama la acest avertisment, folosește acele veșminte care acoperă corpul, care ascund forma trupului feciorelnic, care apără de frig; nu pe cele care sădesc și incită la pofta trupească.

Să te arăți mai presus de celelalte femei prin virtuțile sufletului, nu prin hainele tale.

---

⁷² Isaia 3, 16-17.

⁷³ Isaia 3, 24.

Rânduiala a XI-a

FECIOARA SĂ FIE SMERITĂ

Mi s-a poruncit să vorbesc despre desăvârșirea sufletului tău, soră dragă. Fii smerită după legea Mirelui tău, Care, fiind egal cu Tatăl, „S-a smerit pe Sine, până la moarte, luând forma trupului omenesc”⁷⁴. Cel Care nu era supus morții S-a smerit „până la moarte”, după firea muritorilor.

O, dovadă de smerenie nemărginită!⁷⁵

Adevăratul Dumnezeu a devenit om adevărat!

Dumnezeul cel Puternic a fost lovit cu bice!

Cel Preaînalt a fost atârnat pe Cruce!

El a purtat toate acestea pentru mântuirea noastră, fără să le facă rău celor care își băteau joc de El, fără să Se mânie pe cei care au fost nerecunoscători, ci mai degrabă, în clipa Răstignirii, S-a rugat pentru cei care L-au răstignit și a zis: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac”⁷⁶.

Fără îndoială, dacă Îl iubești pe Mirele Tău, trebuie să iei aminte la moartea Lui, trebuie să zugrăvești în mintea ta smerenia Lui, și trebuie să imprimi cu putere în cuget, ca pe o monedă, virtuțile pe care El le-a purtat în trup, după chipul omului. Nu te teme să-L imiți, fiindcă El este

⁷⁴ Cf. Filipeni 2, 8. 7

⁷⁵ *O infinita humilitatis documenta!*

⁷⁶ Luca 23, 34.

Dumnezeu. Adu-ți aminte însă că El trebuie și mai mult să fie imitat, deoarece El este [și] om. Aceasta a făcut și a învățat: a socotit că și omul poate să facă, la rândul său, tot ce a făcut El.

Rânduiala a XII-a

DESPRE RĂBDAREA FECIOAREI

Nu doar că trebuie să nu lovești și să tulburi vreo soră, dar trebuie să înduri cu răbdare și să porți cu smerenie orice neleguire pe care le suferi. „Prin răbdarea voastră veți câștiga sufletele voastre”⁷⁷, zice Domnul.

Fiindcă mânia unei surori cuprinsă de furie va fi mai bine domolită de răbdare. Nu ar trebui să fie stârnită spre furie printr-un răspuns aspru. O să vezi că astfel se va întâmpla: ea, care era mânioasă, va deveni, prin exemplul tău, smerită și liniștită atunci când te vede smerită și răbdătoare. Astfel, mântuirea ei va fi însemnată în zăpădul tău, fiindcă, prin pătimire răbdătoare și îndurare cu smerenie a răului, tu ai făcut-o pe cea soră să devină răbdătoare și smerită.

Bucură-te pentru biruințele duhovnicești ale sufletelor păstorite de tine, întristează-te pentru căderile lor. Imită-le pe cele care biruiesc și îmbărbătează-le cu cuvintele tale să biruiască mai departe.

Dacă acestea sunt leneșe sau dependente de plăcerile trupului, trezește-le la fapte bune și la un chip de viețuire plăcut lui Dumnezeu prin exemplul faptei tale.

Să nu ai cuvânt de învățătură meșteșugit, dar fapta vrednică de muștrare, ci mai degrabă înaintea cuvintelor tale să meargă faptele bune, ca să arăți prin fapte ce ai învățat prin cuvinte.

⁷⁷ Luca 21, 9.

Rânduiala a XIII-a

DESPRE ÎNFRÂNAREA FECIOAREI

1. Soră Florentina, mă întreb ce aş putea să-ţi spun despre mâncare, ție, care în pofida fragilității tale trupești, nu mănânci totuși cât cere rațiunea...

Dar ține minte că, deși când e vorba de un trup bolnav trebuie să se facă o oarecare ușurare a asprimii nevoinței, totuși mintea nu ar trebui să fie destinsă [risipită], chiar dacă trupul slăbit merită puțină alinare.

Nu obiceiul de a mânca este vrednic de osândă, ci pofta, lipsa de măsură, dacă iei mai mult decât ai nevoie, dacă tânjești după ceva fără de care ai putea oricum trăi.

Întreită este lipsa de măsură a lăcomiei: dacă vrei cu nesaț ceva ce nu-ți este îngăduit, dacă urmărești acel fel de mâncare pregătit cu mare cost și rafinament, dacă nu poți respecta timpul rânduit pentru a lua masa.

2. Oamenii din primul neam au pierdut desfătățile raiului și răsplățile nemuririi fiindcă au poftit ceea ce era interzis.⁷⁸

Esau însă și-a pierdut dreptul de întâi-născut fiindcă a dorit cu prea mare nesaț ceea ce era îndreptățit să fie al lui⁷⁹.

Iar animalele nu respectă un timp anume pentru când să se hrănească și se arată, din această pricină, lipsite de rațiune.

⁷⁸ Cf. Facerea 3.

⁷⁹ Cf. Facerea 25, 29-34.

Am arătat, așadar, că întreită este moartea adusă de lipsa de măsură: prin aceea că primii oameni au gustat ceea ce era oprit; că Esau și-a pierdut dreptul de întâi-născut fiindcă a poftit mâncare de linte⁸⁰; că animalele, nepăzind un timp anume pentru a se hrăni, sunt lipsite de rațiune.

Prin urmare, nu este cumpătat cel care chiar și hrana sărăcioasă o mănâncă cu lăcomie. „Mormânt [*sepulcrum*] deschis este gâtlejul lor”⁸¹, a spus psalmistul. Fiindcă este moale și nepăsător cel care, disprețuind cele dinaintea lui, se desfată cu feluri de mâncare rafinate și costisitoare.

Peștele este prins, ademenit fiind cu cârligul. Pasărea cade în plasă, încercând să apuce hrana. Acele fiare, care sunt puternice prin fire, cad în groapă din dorința de a mânca; iar pe cel ce firea nu-l moleșește, mâncarea îl amăgește.

Învață, așadar, cumpătarea și traiul modest prin rugăciune și pildele celor din vechime. Prin rugăciune, fiindcă a zis Domnul: „Să nu se îngreueze inimile voastre de mâncare și de băutură”⁸². Din pilde, fiindcă David nu a dorit să bea din apă, de vreme ce a înțeles primejdia sângelui altui om⁸³; sau fiindcă Daniel a batjocorit ospețele regilor și a trăit mâncând ierburi⁸⁴.

⁸⁰ Facerea 25, 29.

⁸¹ Psalmi 5, 9.

⁸² Luca 21, 34.

⁸³ II Regi 23, 15-17: „Și fiindu-i sete lui David, a zis: «Cine mă va adăpa cu apă din fântâna Betleemului cea de la poartă?» Atunci acești trei viteji au străbătut prin tabăra Filistenilor, au scos apă din fântâna Betleemului cea de la poartă și au adus-o lui David; dar el n-a vrut s-o bea, ci a vărsat-o înaintea Domnului, zicând: «Să mă ferească Dumnezeu să fac una ca aceasta! Aceasta nu este, oare, sângele oamenilor, care și-au pus viața în primejdie?» Și n-a vrut să bea.”

⁸⁴ Cf. Daniel 1, 12, 16.

Ceea ce ai la un loc cu cei care se nevoiesc împreună cu tine trebuie să fie primit de tine și să nu-i faci pe ceilalți să-și piardă cumpătul; de asemenea, nu deveni pricină de ceartă pentru cei față de care vrei să fii pildă prin îmbărbătare și prin mărturia unei bune viețuiri.

Rânduiala a XIV-a

FECIOARA SĂ NU CRITICE VREO ALTĂ SORĂ

Ia aminte și la aceasta, să nu dorești să critici pe cineva care nu este de față, nici să șoptești împotriva ei, nici să o ataci, nici să-i critici viața, nici să te arăți rea sau mândră.

Este un mare rău înaintea lui Dumnezeu ca omul să critice pe cel care nu este de față și să ridiculizeze obiceiurile altuia. Nu este nici o dragoste în această faptă, ci numai rea-voință evidentă, din moment ce, dacă iubești, ar trebui mai degrabă să o îndrepti pe cea de față, decât să o bicuiești [cu cuvântul] pe cea absentă. „Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va muștra”⁸⁵. Și Apostolul Pavel spune: „Iar când Chefa a venit în Antiohia, pe față i-am stat împotriva, căci era vrednic de înfruntare”⁸⁶. Este certat cel care este de față, nu este criticat cel absent. Dacă la urechea ta ajunge vreun zvon urât despre o soră, suspină ca și cum ai jeli pentru propriile tale fapte. Și, din moment ce „noi toți suntem una în Hristos”⁸⁷, arată compasiune ca pentru un mădular al trupului tău și caută să vindeci mădularul bolnav, nu să-l tai.

Mustro pe soră cu blândețe când este de față, pentru ca să afle tămăduire. Nu o critica atunci când nu este

⁸⁵ Psalmi 140, 5.

⁸⁶ Galateni 2, 11.

⁸⁷ Cf. Galateni 3, 28.

de față, căci altminteri vei păcătui, și prin păcatul tău o vei răni și mai mult pe această soră care este deja rănită. Păzește-ți inima cu toată grija, ca nu cumva să iei aminte la cârcoteli și să te obișnuiești cu acestea. Fiindcă sora pe care tu o critici este propriul tău mădular, ea este trupul lui Hristos. Cu atât mai grijulie ar trebui să fii față de un astfel de mădular, pentru ca mădularul bolnav să fie vindecat de către cel mai puternic, nu vătămat și mai tare de acesta.

Rânduiala a XV-a

FECIOARA TREBUIE SĂ SE ROAGE
ȘI SĂ CITEASCĂ NEÎNCETAT

Lectura ta să fie neîntreruptă, iar rugăciunea neîncetată.

Timpul și ascultările să fie împărțite astfel încât după ce citești, să te rogi, iar după ce te rogi, să citești.

Astfel să alternezi neîncetat cele două lucrări bune, pentru ca să nu existe între ele vreo clipă de răgaz.

Dar dacă ai de înfăptuit muncă manuală sau trupul trebuie însuflețit prin împărtășirea de hrană, altă fecioară să citească pentru tine: pentru ca astfel, în timp ce mâinile și ochii vor fi ocupați lucrând, urechile tale să se poată hrăni cu harul dumnezeiescului cuvânt.

Dacă, în timp ce te rogi sau citești, cugetul alunecos e greu să-l păzești de amăgirile diavolului, cât de mult mai ușor este ca acesta [cugetul] să se lase târât în patimi, atunci când nu este ținut în frâu de rugăciunea și lectura neîncetată?

Citirea ar trebui să te învețe ce anume să ceri atunci când te rogi; iar după ce te vei fi rugat, caută din nou prin lectură, pentru ce anume ar trebui să te rogi.

Rânduiala a XVI-a

VECHIUL TESTAMENT NU TREBUIE CITIT CU UN CUGET TRUPESC

Când citești Vechiul Testament, să nu te preocupe felul căsătoriilor din acele timpuri, ci ia aminte la numărul mare de copii pe care-l aveau; nu lua aminte la mâncatul de carne și la jertfele sângeroase, învinuiri ispășite prin moartea trupului, nici că unui bărbat i-a fost îngăduit să se însoțească cu mai multe neveste.

Fiindcă ceea ce acum nu este îngăduit, în acele vremuri era; și așa cum căsătoriile erau îngăduite prin lege, tot astfel este fecioria propovăduită prin Evanghelie. Căci neamul evreu era cu totul rupt de orice legătură cu alte popoare și a primit sarcina de a-L profeti pe Hristos și Biserica Sa. Pentru ca neamul evreiesc să nu piară, tuturor li s-a îngăduit să se căsătorească, pentru a spori numărul vlăstarelor. Și fiindcă erau oameni trupești, au fost hrăniți cu cărnuri⁸⁸ din belșug. Jertfirea anumitor bovine se săvârșea fiindcă închipuiau jertfa cea adevărată, iar aceasta este Trupul și Sângele lui Hristos.

A venit Adevărul, s-a risipit întunericul; a venit Jertfa cea adevărată și a încetat sacrificarea vitelor.

A venit Cel Feciorelnic, Fiul Fecioarei, și ne-a arătat chipul viețuirii în feciorie. Tot ceea ce citești în Vechiul

⁸⁸ Lit.: „pășcuți cu carne” (*carnium pascebatur*).

Testament, deși s-a petrecut cu adevărat, ar trebui să interpretăm duhovnicește și să [cu]prindeți înțelesul cunoștinței duhovnicești din adevărul celor istorisite.

În zilele noastre, omul nu-și mai pierde trupul ca pedeapsă pentru săvârșirea păcatului; căci moartea pe care ei, prin sabie, o abăteau asupra trupului, noi o impunem viciilor trupului, folosindu-ne de pocăință.

Când glasul Cântării Cântărilor se apropie de urechi, nu socotiți că stârnește plăcerile trupești ale iubirii pământești, fiindcă, folosindu-se de aparențe⁸⁹, zugrăvește iubirea lui Hristos pentru Biserica Sa.

Pe bună dreptate, cei din vechime interziceau celor trupești să citească aceste cărți, adică Heptateuhul⁹⁰ și Cântarea Cântărilor: pentru ca nu cumva, neștiind înțelesul duhovnicesc al aceloră, să se destrame [sufletește] în stârniri spre poftă și plăceri.

---

⁸⁹ *Per species*, sensul este: „în chip figurat”.

⁹⁰ *Heptateuchum*: primele șapte cărți ale Sfintei Scripturi – Facerea, leșirea, Leviticul, Numerii, Deuteronomul, Cartea lui Iosua Navi și Judecătorii.

Rânduiala a XVII-a

FECIOARA NU TREBUIE SĂ STEA DE VORBĂ [CU UN BĂRBAT] CÂND ESTE SINGURĂ

Să nu vorbească nici un bărbat cu tine atunci când ești singură, iar tu să nu vorbești când ești singură cu nimeni, ci numai în prezența a doi sau trei martori⁹¹. Adu-ți aminte de Mirele tău, de Mântuitorul nostru, Care, fără îndoială, nu S-a temut de pata păcatului, și, cu toate acestea, a vorbit în munți cu Moise și Ilie în prezența a trei martori: Petru, Iacov și Ioan⁹².

Și când a adus înapoi la viață (*suscitaret*) fiica mai marei sinagogii, i-a adus pe aceeași ca martori, pentru ca să nu dea prilej zvonurilor mincinoase⁹³.

Pe de altă parte, și ucenicii Lui s-au minunat că El a vorbit cu o femeie la puțul lui Iacob⁹⁴. Dar, într-adevăr, ei nu s-ar fi minunat, dacă nu ar fi privit la ceva atât de rar; și Hristos nu ar fi vorbit cu femeia fără [să fie] aceia [de față], dacă ei nu ar fi lipsit, plecați fiind să cumpere hrană.

⁹¹ Cf. Matei 18, 16.

⁹² Cf. Matei 17, 3; Marcu 9, 3; Luca 9, 30.

⁹³ Cf. Marcu 5, 22 ș.u.

⁹⁴ Cf. Ioan 4, 5 ș.u.

Rânduiala a XVIII-a

DESPRE CHIPUL POSTIRII

Fără îndoială, postul trebuie impus trupului sănătos; iar cele pe care carnea răzvrătită le luptă prin legea propriilor slăbiciuni⁹⁵, trebuie să fie ținute în frâu prin postire neîncetată.

Carnea îndărătnică trebuie subjugată prin post, ca să fie slugă și supusă poruncilor sufletului și legii minții.

Dar fiindcă vigoarea trupului îți este șubrezită de o boală lungă, nu vei păcătui de slăbești postul și mănânci atât cât îți este spre sănătate.

Va fi socotită mai zdravănă fecioara a cărei sănătate și vigoare nu are nevoie de leac.

Cea care este sănătoasă să nu se smintească dacă o fecioară bolnavă primește hrană cu mai multă îngăduință sau indulgență, ci să ducă o viață mai bună și mai sfințită fiindcă nu are trebuință de lucrurile trecătoare de care sănătatea șubredă are nevoie.

Cea care din pricina bolii este îndreptățită să primească hrană moale să se poarte cu smerenie printre celelalte [fecioare], simțind părere de rău că nu poate face ceea ce pot ele; iar faptul că a slăbit pentru o vreme cumpătarea, să nu-l pună în seama virtuții, ci a neputinței trupești⁹⁶.

⁹⁵ *Lege vitiorum.*

⁹⁶ Sau o traducere fidelă textului, nu și sensului: „Abstinența slăbită vremelnic (*abstinentia tempore laxatam*) să nu o atribuie (*non reputet...*) virtuții, ci bolii”.

Rânduiala a XIX-a

DESPRE ÎNTREBUINȚAREA VINULUI

Folosește-te de vin după porunca Apostolului. Fiindcă îi spune lui Timotei: „Folosește puțin vin, pentru stomacul tău și pentru deseale tale slăbiciuni”⁹⁷. Când spune „puțin”, el arată că ar trebui băut în scop medicinal, nu spre beție. Căci iată ce spune în alt loc același Apostol: „Ai spus vin, ai spus toate viciile”⁹⁸.

Beția este păcat de moarte: ea este socotită alături deucidere, adulter și desfrânare. Așadar, el îndepărtează beția vinului din Împărăția lui Dumnezeu, la fel cum face cu adulterele, uciderile sau alte păcate rușinoase.

Apostolul adeverește aceasta când zice: „Să nu vă înșelați: nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu”⁹⁹.

Vezi că atât de degustătoare este beția, încât pe cei care o iubesc îi aruncă afară din Împărăția lui Dumnezeu.

Vezi cât de înfricoșător îi ceartă profetul pe cei care s-au robit vinului, căci zice: „Vai de cei viteji la băut vin și meșteri la făcut băuturi îmbătătoare!”¹⁰⁰. „Vai de cei care

---

⁹⁷ I Timotei 5, 23.

⁹⁸ *Vinum dixisti, omne vitium dixisti*. Acest verset nu există în Scriptură.

⁹⁹ I Corinteni 6, 9-10.

¹⁰⁰ Isaia 5, 22.

dis-de-diminează aleargă după băuturi îmbătătoare; vai de cei care până târziu seara se înfierbântă cu vin!"¹⁰¹.

Noe a băut vin și, adormind din pricina beției, i s-au dezvelit părțile cele rușinoase ale trupului¹⁰², pentru ca voi să știți că vinul face ca mintea omului să fie atât de tulburată, iar rațiunea omenească atât de întunecată, încât omul nu-și mai amintește de sine, cu atât mai puțin de Dumnezeu.

Și chiar dacă s-ar putea spune că beția și goliciunea lui Noe conține taina Pătimirii și a morții lui Hristos, totuși din cuvinte se înțelege greșeala faptei. Atunci când Lot s-a îmbătat cu vin, a săvârșit incest cu fiicele sale¹⁰³ și nu și-a dat seama de greșeala făcută; din această unire păcătoasă s-au născut moabiții și amoniții. Iar Domnul a zis: „Moabitul și amonitul să nu intre în Biserica (*Ecclesiam*) mea nici măcar în al zecelea neam”¹⁰⁴.

Înțelege acum cât de mult trebuie să se ferească omul de îmbuibarea cu vin, de vreme ce chiar și pentru Patriarhi a fost pricină de ceartă și greșeală.

Așadar, fecioara al cărui trup este sănătos ar face bine dacă se abține întru totul de la vin. Cea care este bolnavă sau slăbănogită poate folosi vinul ca medicament, nu ca să se îmbete.

---

¹⁰¹ Isaia 5, 11.

¹⁰² Cf. Facerea 9, 21-23.

¹⁰³ Cf. Facerea 19, 31-38.

¹⁰⁴ Deuteronomul 23, 3. În Biblia sinodală: „Amonitul și moabitul să nu intre în obștea Domnului; nici al zecelea neam al lor în veci să nu intre în obștea Domnului”.

Rânduiala a XX-a

ÎN CE MĂSURĂ TREBUIE FECIOARA SĂ SE SPELE

Să nu te speli preocupată fiind de îngrijirea sau frumusețea trupului, ci numai ca leac spre însănătoșire.

Folosește, spun eu, îmbăierea când slăbănogirea trupului o cere, nu când voința te îndeamnă.

Fiindcă, ia aminte, dacă ceva nu este de trebuință, dar tu îl faci, atunci vei păcătui. Spune Scriptura: „Iar grija de trup să nu o faceți spre poftă”¹⁰⁵.

Grija pentru carne, fiind născută din poftă, este un păcat, dar nu și atunci când este cuvenită pentru redobândirea sănătății.

Prin urmare, pofta cărnii să nu te facă să te speli prea des, ci ascultă de trebuințele bolii. Fiindcă ești slobodă de orice vină, dacă vei fi făcut ce este necesar.

¹⁰⁵ Romani 13, 14.

Rânduiala a XXI-a

RÂSUL ESTE UN PĂCAT PENTRU FECIOARĂ

Bucură-te în Dumnezeu, dar cu o veselie liniștită și stăpânită, despre care a zis Apostolul: „Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă”¹⁰⁶. Iar în alt loc a spus: „Roada Duhului este bucuria”¹⁰⁷.

O astfel de bucurie nu tulbură mintea cu hidosul act al râsului, ci înalță sufletul cu dorințe pentru locul de odihnă de sus, unde poți auzi: „Intră în bucuria Domnului tău!”¹⁰⁸.

Se poate spune ce se află în inima unei fecioare prin râsul ei. Dacă inima i-ar fi curată, fecioara nu ar râde cu nerușinare.

Chipul unui om este oglinda sufletului său: [fecioara] nu râde dezmățat, dacă inima sa nu este dezmățată.

„Din preaplinul inimii”, spune Domnul, „este rostit cuvântul”¹⁰⁹, și, de asemenea, chipul fecioarei râde din preaplinul unei inimi deșarte. Vezi ce este scris în această privință: „Am zis despre râs: «E nebunie!». Și despre veselie: «La ce poate să folosească!»”¹¹⁰. Și, de asemenea,

¹⁰⁶ Filipeni 4, 4.

¹⁰⁷ Galateni 5, 22.

¹⁰⁸ Matei 25, 21.

¹⁰⁹ Matei 12, 34

¹¹⁰ Ecclesiastul 2, 2

în același loc: „Chiar când râdem, inima se întristează; bucuria se sfârșește prin plângere”¹¹¹.

Iar Domnul a spus: „Fericiți cei ce plâng, fiindcă aceștia vor afla alinare”¹¹². Și Apostolul a grăit adevărul către cei care râd nebunește: „Să se prefacă râsul vostru în plâns”¹¹³.

Prin urmare, fugi, soră, de râs ca de un păcat și schimbă în plâns veselia vremelnică, fiindcă vei afla binecuvântare, dacă vei fi plâns ca o străină în această lume, așa cum cei care-L urmează pe Dumnezeu și plâng sunt binecuvântați și vor afla alinare.

Să știi că ești trecătoare în această lume și că nu aici este patria ta, ci în cer. Dacă slujitorul lui Hristos ardea de un asemenea dor încât a spus: „Dorința mea este să plec [mor] și să fiu cu Hristos”¹¹⁴, oare cât de mare să fie văpaia iubirii de care ar trebui să ardă fecioara, ce râuri de lacrimi ar trebui să verse tânjind după Mirele său, până ce va putea să ajungă în îmbrățișarea lui Hristos!

Fecioara să nu înceteze să verse lacrimi din belșug, până ce va fi ajuns la Hristos pe Care dorește să Îl vadă.

Un anume om se văieta că este străin [trecător] în această viață și spunea în timp ce plângea: „Vai mie, că pribegia mea s-a prelungit”¹¹⁵.

Fiindcă Mirele ceresc, bucurându-Se, te va primi în îmbrățișarea Sa preaiubitoare, dacă află că tu arzi de dorință pentru El; dacă plângi atunci când El nu este prezent¹¹⁶, te va alina atunci când va fi de față.

¹¹¹ Pilde 14, 13.

¹¹² Matei 5, 5.

¹¹³ Iacov 4, 9.

¹¹⁴ Cf. Filipeni 1, 23.

¹¹⁵ Psalmi 119, 5.

¹¹⁶ Atunci când nu-L poți vedea cu ochii sufletești și trupești.

Rânduiala a XXII-a

CUM AR TREBUI SĂ FIE SOCOTITE SLUJITOARELE
CARE INTRĂ ÎN CEATA FECIOARELOR

Pe cele care împrejurarea¹¹⁷ le face sau le va face să fie slujitoare tale și prin depunerea voturilor¹¹⁸ devin surori, să nu le rănești din cauza legăturii lor de supunere, ci cinstește-le pentru egalitatea chemării lor.

Așadar, cea care luptă împreună cu tine în Hristos să se bucure de aceeași libertate ca și tine. Nici nu vă provocați să vă însușiți o atitudine umilă, pentru ca să nu le îndemnăm spre trufie pe acelea. Fiindcă dacă tu le primești ca surori, ele îți vor fi slujnice din recunoștință, și vor face ascultare, nu silite de condiția de slugă, ci ca persoane libere prin iubire. Într-adevăr, „Domnul nu caută la înfățișare”¹¹⁹. Adică în propovăduirea credinței, unde stăpâna și sclava sunt la fel socotite, unde stăpâna nu este aleasă, iar sclava respinsă, sunt la fel botezate și primesc împreună Trupul și Sângele lui Hristos.

Căci și Patriarhii, deși erau cei mai sfinți, în ceea ce privește cele lumești și vremelnice, făceau deosebire între robi și fii socotindu-i pe unii slujitori, iar pe ceilalți stăpâni.

¹¹⁷ *Conditio*: poate fi înțeles și ca „starea socială”.

¹¹⁸ *Professio*.

¹¹⁹ Cf. Efeseni 6, 9.

În ceea ce privește răsplata nădejzii viitoare, ei cercetau la fel și pe fii, și pe slugi, de vreme ce toți erau însemnați cu aceeași circumcizie.

Rânduiala a XXIII-a

FECIOARA TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ NECLINTITĂ ȘI ÎN SĂRĂCIE, ȘI ÎN ABUNDENȚĂ

1. Acum îmi voi întoarce cuvântul către tine, soră Florentina, fiindcă tulburarea ce mă apasă ține de legătura noastră de rudenie.

Te îndemn să ai întotdeauna un cuget neabătut și nerisipit, pentru ca tu, care știi răbdarea și sărăcia lui Iov, să nu fii frântă de necaz; nici să ai cugetul umflat de bogăție, fiindcă ai citit că Patriarhii erau bogați în averi, dar săraci cu duhul¹²⁰.

Vei fi binecuvântată dacă Ți vei mulțumi lui Dumnezeu și în necaz, și în bucurie, și dacă vei socoti bogățiile acestei vieți ca fum și abur ce de îndată se risipește¹²¹.

Cu siguranță, David a domnit ca rege și totuși, cu toate că era plin de bogății și domnea peste nenumărați oameni, a cântat despre sine că s-a smerit, spunând: „Sărac sunt eu și în necazuri din tinerețile mele”¹²². Și din nou a grăit către fiica lui Saul: „Mai mult mă voi înjosi și mai mic voi apărea înaintea Domnului Care m-a ales în locul tatălui tău”¹²³. De asemenea, la fel a spus: „Străin”¹²⁴

¹²⁰ *Humiles animo.*

¹²¹ Cf. Psalmi 101, 4.

¹²² Cf. Psalmi 87.16.

¹²³ Cf. II Regi 6, 21-22.

¹²⁴ *incola.*

sunt pe pământ și călător, așa cum au fost părinții mei¹²⁵.

Prin urmare, să nu afli niciodată plăcere în cele ale lumii, chiar dacă ar fi ca lucrurile bune ale vieții să dea năvală peste tine, și nu-ți sprijini sufletul pe ele, nici nu te bucura de bunurile lumești, căci astfel pierderile nu te vor întrista.

2. Dar este scris: „Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea¹²⁶. Fiindcă bunurile pe care omul le iubește de dragul plăcerii de a posedea, pier provocând durere celui care le avea în folosință. Și fiecare om trebuie să fie supus necazului prin izvorul desfătării pe care o află în trup. Tu, precum Mirele tău cel Ceresc¹²⁷, să te ferești de a primi cinste în acest veac.

Nu dori să fii socotită sau să fii mai mare în rândul altora, așa cum citești: „Dacă cineva dintre voi vrea să fie întâiul, să vă fie vouă slugă¹²⁸, de vreme ce Însuși Mântuitorul S-a ascuns atunci când era căutat de mulțimi să primească a fi rege¹²⁹, căci cum ar fi putut El primi domnie de la om, când Îl aștepta o domnie nesfârșită cu Tatăl?

Dar de vreme ce a venit să învețe smerenia pe oameni, a respins cinstirea de la om. Fiindcă Dumnezeu rămânând, S-a smerit pe Sine pentru noi; și El, Căruia cele cerești și cele pământești Îi slujesc, a devenit sărac pentru muritori, pentru ca noi să ne îmbogățim prin sărăcia Lui¹³⁰.

¹²⁵ Cf. Psalmi 38, 17; Psalmi 118, 19.

¹²⁶ Psalmi 61, 10.

¹²⁷ *Caelestis sponsi*.

¹²⁸ Matei 20, 27.

¹²⁹ Cf. Ioan 12, 36.

¹³⁰ Cf. Filipeni 2, 6-8.

3. Continuă, așadar, pe calea deschisă de Mire, și cu pași neabătuți urmează-L pe Stăpânul cel Ceresc, ca nu cumva să nu dorească să te aibă soție a Sa în Împărățiile cerești¹³¹ atunci când va dovedi prin faptele Sale că nu ești asemenea Lui. Fiindcă, într-adevăr, spunem aceste lucruri pentru ca tu să prețuiești puțin averea pământească sau pentru ca să nu o dorești ca și cum ar fi valorând mult, și pentru ca nici să-i socotești măreți pe oamenii bogați pe care-i vezi în viața acestui veac.

Căci oamenii buni ar trebui să disprețuiască fără greutate ceea ce chiar și oamenii răi pot avea.

Dumnezeu dă bogății vremelnice oamenilor răi cărora le interzice bogățiile veșnice; El cu siguranță le dăruiește și celor buni, de asemenea, dar celor pe care-i cunoaște că nu se trufesc din această pricină.

Oamenii buni devin bogați cu sprijinul lui Dumnezeu; cu sprijinul lui Dumnezeu devin săraci. În fiecare împrejurare, ei Îi mulțumesc lui Dumnezeu, dacă primesc fără cârtire voia lui Dumnezeu.

Atunci când bogățiile sunt încredințate celor răi, ele sunt date spre osândă, astfel că bucuria lor se întoarce asupra-le amară. Oricum, în orice împrejurare amintită mai sus, slava este dăruită celor drepti, pedeapsa celor necucernici.

4. Dar ce voi zice ție, care ai o rânduială pe care să o urmezi? Cugetă, așadar, la fecioria și sărăcia Mariei care a fost atât de bogată în Domnul, încât a meritat a fi Maica Domnului, și atât de întristător de săracă în bunuri, încât, la vremea nașterii [Mântuitorului], nu a s-a putut folosi nici măcar de alinarea unei moașe sau a unei slujnice;

¹³¹ *Coelestibus regnis.*

și hanul chiar atât de mic a fost, încât a primit un staul drept leagăn. Dar Iosif, de asemenea, cel căruia i-a fost logodită, deși drept, și el era sărac, atât de sărac, încât a primit hrană și veșminte doar în urma unui schimb. Este limpede scris că era tâmplar.

Ai pilde, urmează rânduiala; nu dori să te încredințezi primejdiilor celor bogați, fiindcă „cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită și în cursă și în multe pofte nebunești și vătămătoare, ca unele care confundă pe oameni în ruină și în pierzare”¹³².

Acei oameni al căror cuget este închinat Domnului îndepărtează iute de la sine aceste pofte. Avera este dăruită mai mult celor care o disprețuiesc, decât celor care o urmăresc. „Căutați”, a spus El, „mai întâi împărăția Lui. Și toate acestea se vor adăuga vouă”¹³³.

---

¹³² I Timotei 6, 9.

¹³³ Matei 6, 33.

Rânduiala a XXIV-a

DESPRE ÎNGĂDUIREA ȘI INTERZICEREA MÂNCĂRII DE CARNE

1. Din cauza bolii tale nu îndrăznesc nici să-ți interzic, nici să-ți îngădui să mănânci carne. Însă ar trebui să te abții de la carne, dacă ai tărie îndeajuns. Căci greu este să hrănești acel ceva împotriva căruia lupți și să-ți adapi propriul trup ca să simți că este răzvrătit.

Dar dacă o fecioară se folosește de același lucru precum femeile din lume, trebuie să se poarte tot astfel cum cele lumești se poartă?

Ce poate altceva să facă trupul hrănit cu carne decât să se arunce în plăceri trupești, făcându-ți sufletul să urle din cauza cruzimii traiului în depravare? Despre aceasta, spune un autor: „Stricăciunea este sfârșitul plăcerilor”. Iar Apostolul muștră o văduvă care căuta plăcere, spunând: „Dar cea care trăiește în plăceri este moartă, deși este vie”¹³⁴.

Dar dacă prin abținerea noi de abia ne ținem în frâu trupul de la legea păcatului care sălășluiește în mădularile noastre, ce va face însă cea care a împovărat atât de mult pământul trupului său, încât poate zămisli spini și ciulini?

¹³⁴ I Timotei 5, 6.

2. Mâncarea de carne hrănește apucăturile rele, și nu doar mâncarea de carne, ci și cantitățile prea mari de alte alimente. Fiindcă nu calitatea mâncării este învinuită, ci cantitatea ei este socotită greșală. Căci ceea ce este luat în exces îngreunează mintea, iar dacă stomacul este umflat de prea multă mâncare, tâmpește puterile sufletului.¹³⁵

Este de ajuns ca fecioara să fie sănătoasă, nu robustă. Ar trebui să aibă un chip palid, nu roșiat; ar trebui să suspine din inimă către Dumnezeu, în loc să râgâie bucăți nedigerate.

Să se folosească, așadar, de carne cei care au nevoie de trup puternic, anume cei care sapă după metale, cei care se luptă în întreceri lumești și ridică turnuri pentru clădiri înalte sau asudă în felurite chipuri de munci făcute cu mâna. Unor astfel de oameni le este convenită mâncarea de carne pentru a-și recăpăta puterea trupească.

3. Fecioara care preferă să poarte neputințele trupului este o fecioară virtuoaasă. Căci în ce scop ar mânca ea carne decât ca să-și înece trupul nenorocit în scursurile viciilor?

Dar dacă boala o silește, carnea ar trebui mâncată din motive medicale. Ceea ce este luat ca medicament nu împovărează, ci aduce ușurare, căci cei iscușiți în arta medicinei îl prescriu pentru ca, luat treptat, să-i aducă ușurare bolnavului, nu să-l apese și mai mult.

Prin urmare, este adevărată și zicala filosofilor: „Nimic peste măsură”¹³⁶.

¹³⁵ *Animae sensus*: simțurile minții, puterile cugetului. Pentru mai multe despre puterile/simțurile cugetului/sufletului la Sfinții Părinți, vezi A.N. Williams, *The Divine Sense: The Intellect in Patristic Theology*, Cambridge University Press, 2009, în special discuția despre Fericitul Augustin și impactul scrierilor sale asupra învățăturii monahale referitoare la *animae sensus*, pp. 143-190.

¹³⁶ *Ne quide nimis*; gr. μηδὲν ἄγαν.

Rânduiala a XXV-a

FECIOARA TREBUJE SĂ RĂMÂNĂ ÎN MĂNĂSTIREA UNDE A PUS BUN-ÎNCEPUT

Te sfătuiesc cu îngrijorare să rămâi în mănăstire; te vei folosi de tovarăşia acelor multe fecioare şi, văzând virtuţile lor, vei deveni o fecioară virtuoaasă. Iar dacă, din pricina felurimii de voinţe, din când în când se va naşte vreo ceartă în obşte, iar dacă, uneori, cele duhovniceşti se întristează din pricina cârtelilor celor cu cuget trupesc, întotdeauna va fi totuşi cineva pe care să o poţi imita în fapte bune. Şi desigur, este în firea virtuţii dovedite a răbda cele trupeşti, iar a imita pe omul duhovnicesc este un semn de cea mai mare nădejde.

Sora trupească învaţă răbdarea de la cea duhovnicească, iar cele care sunt sfinte dau dovadă de bune virtuţi.

Aşadar, pentru un suflet ce înaintează în adevăr sunt de folos şi surorile pe care le tolerează cu răbdare, şi cele a căror purtare cuvioasă o poate imita în linişte.

Spune Apostolul: „Voi, înţelepţi fiind, îngăduiţi bucurios pe cei neînţelepţi”¹³⁷. Şi din nou spune: „Datori sunteţi voi cei tari să purtaţi slăbiciunile celor neputincioşi şi să nu căutaţi plăcerea voastră. Fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire”¹³⁸.

¹³⁷ II Corinteni 11, 19.

¹³⁸ Cf. Romani 15, 1, 2.

Nu lăsați ca acele cârteli trupești să se dovedească piatră de poticnire pentru voi, ci să vă aducă mângâiere viața surorilor care urcă pe scara virtuților.

Și de vreme ce nu știi cât ai de trăit în această lume, ar trebui să fii răbdătoare pentru darul slavei cerești.

Rânduiala a XXVI-a

CUM POȚI SĂ FUGI DE O VIAȚĂ PERSONALĂ

Te implor: evită viața personală¹⁹⁹. Nici nu dori să le imiți pe acele fecioare care stau în mici chilii în orașe, apăsată de tot felul de griji.

În primul rând, ele caută să fie pe placul lumii și nu ies din casă cu veșminte murdare; îngrijorate de preocupări ce țin de gospodăria lor, în timp ce trebăluiesc pentru cele necesare traiului, sunt mai puțin preocupate de cele ce I se cuvin lui Dumnezeu. Fiindcă Biserica și-a croit la început viața după chipul viețuirii celor din neamuri.

De vreme ce apostolii nu i-au putut converti la propria lor rânduială, le-au îngăduit celor care veneau la Biserică din neamuri să-și făurească singuri chipul de viețuire, folosindu-și propriile bunuri.

Dar în vremea apostolilor, cei din rândul evreilor care au îmbrățișat credința [în Hristos] au păzit aceeași rânduială pe care o urmează acum mănăstirile.

Caută la ce se citește în Faptele Apostolilor și vei afla că este adevărat ceea ce spun: „Mulțimea”, zice, „celor ce au crezut era o inimă și un suflet. Nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște.

---

¹⁹⁹ *Privatam vitam*. Monahia nu trebuie să aibă o viață personală, egoistă, ci trebuie să trăiască în același cuget și chip cu celelalte surori din obște. Cea care are viață personală își face voia proprie, nu cea a stareței, a monahiilor vârstnice și cu experiență.

Nici nu spunea vreunul dintre ei că era ceva al său, ci toți câți aveau pământuri le vindeau și puneau la picioarele apostolilor prețul cu care vânduseră, și se împărțea fiecăruia după cum avea cineva trebuință.”¹⁴⁰

Înțelege că cele care trăiesc într-o mănăstire sub o rânduială urmează viața apostolilor și nu ar trebui să se îndoiască asupra faptului că nu vor dobândi aceleași merite cu cele ale apostolilor, al căror pildă o imită.

---

¹⁴⁰ Faptele Apostolilor 4, 32; 34-35.

Rânduiala a XXVII-a

DESPRE DISCERNĂMÂNTUL PE CARE TREBUIE SĂ-L ARATE FECIOARA ÎN VÂRSTĂ FAȚĂ DE CELELALTE SURORI

1. Cu siguranță este adevărat că totul va fi în comun pentru toate [femeile] care au depus același vot monahal, așa cum este scris; adică, dacă au toate aceeași putere trupească. Cu toate acestea, este nevoie să se folosească discernământ în privința unei femei în vârstă care se îngrijește de traiul celorlalte. Căci trebuie să se facă deosebire, conform cu ce este de folos pentru fiecare.

Cea care a putut avea cinste în lume și a avut averi în lume ar putea fi îngrijită cu mai multă atenție în mănăstire. Iar cea care a lăsat în lume veșminte scumpe, merită o îmbrăcăminte mai bine îngrijită¹¹¹. Însă cea care în lume a trăit în sărăcie, și i-a lipsit îmbrăcămintea și hrana, să rabde cu recunoștință în mănăstire, unde nu-i este frig, nici foame, și să nu se plângă dacă este tratată cu mai multă indulgență cea care a avut un trai mai prosper în lume. Fiindcă dacă nu se face deosebire după nevoie, cea care a fost săracă în lume devine mândră în mănăstire, iar cea care a avut putere în lume, este înjosită în mănăstire.

---

¹¹¹ Pogorământ inspirat de Scrisoarea 211 a Fericitului Augustin, cf. Madoz, *op. cit.*, p. 288 ș.u.

Cea [stareța] care nu cugetă la această deosebire, astfel se poartă că le face trufașe pe cele care s-au convertit dintr-un trai sărăcăcios, și le stârnește spre tristețe pe cele care s-au născut într-o familie onorabilă¹⁴². Iar dacă este îndeajuns pentru toate să împartă în mod egal, atunci nu există vreun motiv de murmur, de vreme ce discernământul fecioarei mai vârstnice va împărți după cum are nevoie fiecare.

2. Dar tu spui: „De ce s-a convertit, dacă nu să devină smerită, în loc să trăiască în avuții?” Prin urmare, într-adevăr, aceasta coboară de la bun renume la smerenie, dar cealaltă nu a trebuit să se smerească din sărăcie și poate este plină de mândrie.

Iubirea însă îmblânzește toate și le aduce împreună pe calea păcii, astfel încât cea care a părăsit averea nu se mai mândrește, iar cea care a fost săracă și slujnică nu este cu sufletul zdrobit.

Trebuie lăudată dar fecioara vârstnică dacă s-a purtat cu discernământ cu fiecare în parte și a împărțit lucrurile după trebuința fiecăreia. Aceasta este valabil și pentru îmbrăcăminte, hrană, băutură sau ce este de trebuință pentru fecioarele infirme și neputincioase, astfel că cea care nu poate răbda un chip mai aspru de viețuire este tratată cu mai mult pogorământ. Însă cea vârstnică se va purta cum i se pare mai bine de cuviință cu cele care pot răbda un chip mai aspru de viețuire, iar cele care a fost mai îngăduitoare din cauza sănătății lor fragile sau slăbiciunii trupesti nu ar trebui să se bucure de cinstirile date celor vârstnice, dacă au intrat în mănăstire de curând.

¹⁴² Lit. „poziție, loc de cinste” (*honesto loco*).

Așadar, deși cuvintele mele sunt adresate ție, soră Florentina, ne-am întemeiat rostirea foarte mult pe cele citite; nu impunem însă jug, ci îndemnăm spre ceea ce este de cuviință.

Rânduiala a XXVIII-a

FECIOARA NU TREBUIE SĂ AIBĂ NIMIC DE-AL SĂU ÎN MĂNĂSTIRE

1. A avea proprietatea personală, fapt socotit un mare păcat în mănăstiri, este o grea povară pentru sufletul tău. Cu siguranță este adulter, fiindcă mănjește o conștiință limpede prin ticăloșia întrebuițării egoiste a bunului. Este și o infracțiune de furt, dacă una dintre fecioare hotărăște să păstreze în taină ceea ce nu este știut de celelalte fecioare și folosește o parte din ceea ce este folosit de toți și ascunde cealaltă parte prin înșelăciune, de vreme ce într-o comunitate tot ce este proprietate obșească este împărtășit de toți.

Este clar o înșelăciune fiindcă ea nu înlocuiește pentru folosința obștească un lucru pe care-l deține, ci ascunde în chip nelegiuit o mică parte din el. Este o singură fărădelege, dar infecțiile [provocate de această boală sufletească] sunt multe. Evită răul unui astfel de păcat, ca și cum ar fi prăpastia gheenei și ferește-te de el ca de un drum ce duce către iad.

2. Iuda, atras de lăcomie, a săvârșit păcatul furtului, și din acest motiv a coborât până la răul trădării și prădării Domnului nostru. Pe scurt, deși el a împărtășit cu apostolii tot ce aveau de obște, el nu a fost mulțumit cu ceea ce era îndeajuns pentru ceilalți. Dar ce spune

Evangelhia despre el? „Era un hoț și, fiindcă el avea pun-ga, lua din ce se punea în ea.”¹⁴³

Adu-ți aminte și de pilda lui Anania și Safira, care i-au adus Apostolului o parte din preț, dar au tăinuit cealaltă parte, și au fost osândiți cu o sentință [dată] pe loc¹⁴⁴. Iar pentru înfricoșarea [spre pocăință și luare-aminte a] însoțitorilor, pedeapsa pentru păcat nu a fost amânată. Orice bun personal care este despărțit de posesiunile în comun ale mănăstirii trebuie să fie lipsit de partea sa în viața cerească.

Să arăți unei maici vârstnice tot lucrul pe care pui mâna; dă-l obștii spre folosință. Să nu ai nimic separat de obște, căci trebuie să iei aminte la pilda lui Iuda trădătorul.

---

¹⁴³ Ioan 12, 6.

¹⁴⁴ Cf Fapte 5, 1-11.

Rânduiala a XXIX-a

FECIOARA NU TREBUIE SĂ FACĂ

ALTORA JURĂMINTE

Ia aminte nu cumva să juri; spune mereu adevărul; aceste rânduieli păzește-le cu aceeași râvnă. Deși celor trupești le este îngăduit să se jure din pricina fricii de negliuire, celor duhovnicești le sunt interzise jurămintele, fiindcă au conștiința curată.

Hristos a spus: „Cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este”¹⁴⁵. Așadar, ferește-te să juri pentru o pricină bună, fiindcă este de la cel rău. Se spune despre jurământ că este rău fiindcă nevoia de a jura vine dintr-o conștiință lipsită de credință¹⁴⁶. Este de trebuință să obții un jurământ de la o persoană a cărei sinceritate este îndoielnică.

Ar trebui să arăți cu buzele tale sinceritatea inimii, de ce să te legi de una singură printr-un jurământ de bună-voie?

Leapădă-te de impulsul de a te jura pentru o pricină bună și nu te vei afla păcătuind într-unul rău. Grăiește adevărul din inima ta și trebuința de a da jurământ va dispărea. Căci citim în Scriptură: „Tu nu obișnuie să juri, fiindcă în acest obicei se ascund multe nenorociri”¹⁴⁷.

¹⁴⁵ Matei 5, 37.

¹⁴⁶ *Infideli conscientia*.

¹⁴⁷ Cf. Isus Sirah, 23, 8-10.

Rânduiala a XXX-a

FECIOARA CARE TRĂIEȘTE ÎN ÎNSINGURARE NU AR TREBUI SĂ VORBEASCĂ CU ALTĂ FECIOARĂ

Să nu primești prietenia unei fecioare cu scopul de a mai schimba o vorbă, respingându-le pe celelalte din obște. Ci toate să știe ceea ce este bine de știut de către toți creștinii. Ascultă ce spune Domnul: „Ceea ce vă grăiesc la întuneric, spuneți la lumină și ceea ce auziți la ureche, propovăduiți de pe case”¹⁴⁸.

Adică, dacă ceva a fost în taină dezvăluit cugetului tău, dă-i glas în afară¹⁴⁹; ce ai ticluit în inimă, dezvăluie-l tuturor. Dacă ceea ce spui este bine, pentru ce atunci să nu-l împărtășești tuturor, ci numai unei singure persoane?

Dacă este rău, nu ar trebui să gândești sau să spui ceea ce altminteri te-ar face să înroșești dacă l-ai auzi din gura altei persoane. Nu mai este cuvânt bun cel pe care o fecioară îl grăiește către o alta confidențial, în timp ce caută cu privirea în jur ca să nu fie văzută de celelalte¹⁵⁰. „Căci cine lucrează răul, urăște lumina”¹⁵¹, a spus Domnul.

¹⁴⁸ Matei 10, 27.

¹⁴⁹ *Palam dicite*. Poate fi și o referire la practica dezvăluirii gândurilor.

¹⁵⁰ Completare în textul editat de Madoz la versiunea PL: *et circumquaque conspicit, ne ab aliis audiatur*.

¹⁵¹ Cf. Ioan 3, 20.

Despre aceasta, Acel prea înțelept între filosofi a spus: „Toate cele lucrate după dreptate iubesc să locuiască în lumină” [cf. Mt. 10, 27.]

O, fecioară, vorbești în ascuns fiindcă nu ai nimic de lăudat în public? Dacă înșeli urechi și ochi omenești, vei putea oare să duci în eroare chiar și cunoștința lui Dumnezeu? Iată ce spune frumos altul: „Acel lucru pe care tu vrei ca Dumnezeu să nu-l cunoască, nu ar trebui să-l faci sau să-l cugești”.

Așadar, conștiința trebuie să-ți fie curată, iar cuvântul fără de vină. Să nu afli plăcere nici în a asculta, nici în a cugeta ceea ce ar trebui să fie lepădat, cu atât mai puțin să fie pus în cuvânt sau în lucrare.

Rânduiala a XXXI-a

FECIOARA SĂ NU DOREASCĂ SĂ SE ÎNTOARCĂ ÎN LUME

1. Aducem acum corabia cuvântării noastre în port și, după ce am străbătut o mare de cuvinte, aruncăm ancora la țarm ca să ne odihnim, dar încă odată sunt aruncat în valurile cuvintelor de adierea iubirii tale¹⁵².

Te rog, soră Florentina, am martor pe Sfânta Treime cea de-o unică dumnezeiască fire, că de vreme ce, împreună cu Avraam, „ai ieșit din patria ta și din rândul celor de-un neam cu tine”¹⁵³, să nu privești înapoi, împreună cu soția lui Lot¹⁵⁴; să nu devii motiv de bună purtare pentru celelalte surori prin pilda ta rea, și nu le lăsa să vadă în tine răul de care ele trebuie să se ferească în lăuntru lor.

Fiindcă soția lui Lot a devenit pricină de înțelepțire pentru alții, dar pentru sine a fost imagine a nebuniei, fiindcă fapta sa rea a vătămat-o, dar i-a ajutat pe alții ca exemplu a ce nu trebuie să se facă.

Nu te îngrijora vreodată de vreun gând al întoarcerii în pământul natal, căci dacă Dumnezeu ar fi vrut ca tu să locuiești în acele locuri, nu te-ar mai fi alungat de acolo. Dar fiindcă a știut mai dinainte ce ar fi folositor pentru

¹⁵² *Flatu tamen caritatis tuae.*

¹⁵³ Cf. Facerea 12, 1.

¹⁵⁴ Cf. Facerea 19.

tine, te-a scos așa cum se cuvine, precum l-a scos pe Avraam din mijlocul caldeenilor și pe Lot din mijlocul sodomenilor.

2. În sfârșit, îmi recunosc greșeala de a fi vorbit cu mama noastră, dorind să știu dacă era doritoare să se întoarcă în patrie. Ea însă, de vreme ce știa că, prin voia lui Dumnezeu, plecase de acolo pentru propria sa siguranță, spunea, aducându-L pe Dumnezeu ca martor și vărsând râuri de lacrimi, că nu dorește să-și mai vadă patria nici în prezent, nici în viitor.

„Peregrinarea mea m-a făcut să-L cunosc pe Dumnezeu; fie să mor străină și să am mormântul unde am primit cunoașterea lui Dumnezeu”. Iisus îmi este martor¹⁵⁵, [când spun acestea:] îmi amintesc că atunci am înțeles că aceasta era dorința ei, ca să nu-și mai vadă patria vreodată, chiar de-ar fi să trăiască multe zile. În privința ta, soră Florentina, ferește-te cu luare-aminte de ceea ce mama s-a temut și de răul pe care l-a îndurat.

Jelesc în nefericirea mea, că l-am trimis acolo pe fraatele nostru, Fulgențiu, pentru ale cărui încercări primejdioase mă tem cu o groază ce nu contenește. Va fi în pază însă dacă te vei ruga pentru el, fiind în siguranță și de parte [de el]. Ai fost luată de la o vârstă atât de fragedă încât nici măcar nu ți-ai mai putea aminti dacă ai fost născută acolo. Nu există vreo amintire care să-ți miște sufletul cu dorul, și fericită ești fiindcă nu știi ce ar trebui să jelești.

Îți spun din cele trăite de mine, patria și-a pierdut stabilitatea orânduiei stăpânești și înfățișarea, încât nu mai este în ea nici om liber, nici obișnuita rodnicie fertilă

¹⁵⁵ *Teste Jesu*. Lit. „prin/cu mărturia/adeverirea lui Iisus”.

a pământului însuși, și aceasta nu fără judecata lui Dumnezeu. Căci acel pământ [natal] de unde cetățenii au fost alungați și a fost predat unui străin, din momentul în care și-a pierdut cinstea, și-a pierdut și rodnicia.

Vezi, soră Florentina, cum te sfătuiesc cu frică și jeluire, pentru ca să nu te tragă șerpii din Rai, și să te aducă în acel pământ care naște spini și pălămidă. Dacă ai dori să-ți întinzi mâna din nou pentru a lua și mâncă din pomul vieții, nu ți-ar fi îngăduit să te întorci.

Dar ți-l aduc martor pe profet și te avertizez împreună cu Iisus Hristos, zicând: „Ascultă fiică și vezi și pleacă urechea ta și uită de poporul tău și de casa tatălui tău, că a dorit Împăratul frumusețea ta, că El este Domnul Dumnezeuul tău”¹⁵⁶. „Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu”¹⁵⁷. Nu fugi din cuibul pe care turtureaua l-a aflat, pentru a-și adăposti puișorii săi în el¹⁵⁸.

Tu ești fiica nevinovăției, fiindcă ești născută dintr-o maică Turturea¹⁵⁹. În una și aceeași Persoană tu te bucuri

¹⁵⁶ Psalmi 44, 12-13.

¹⁵⁷ Luca 9, 62.

¹⁵⁸ Cf. Psalmi 83, 3: „Pasărea și-a aflat casă și turtureaua cuib, unde-și va pune puii săi”.

¹⁵⁹ Avem mai multe interpretări pentru „Turturea”. Ar putea fi: 1. imagine a lui Hristos, Cel Care tânjește să-Și adune puii sub aripile Sale în „cuibul” Tatălui, Ierusalimul cel de Sus, cf. Matei 23, 37 („Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu ați voit”) și, mai sus, Psalmi 83, 3; 2. (și cel mai probabil, ținând cont de următoarele fraze) numele stareței mănăstirii în care se nevoia sora Florentina era Turturea (*Turtur*). Pentru această explicație din urmă, vezi Vega, p. 9, *apud*. Barley, p. 227. Martyn (p. 130) consideră că aici Sfântul Leandru se referă la mama naturală a Florentinei, dar suntem de părere că traducerea corectă a propoziției: „*cariorem qua nata es reputa matrem*” respinge această din urmă ipoteză.

de purtarea de grijă a multor rude. Îndrăgește-o pe turtura ca maică a ta, ia aminte la ea ca învățătoare a ta, și să-ți fie maică mai dragă, căci zilnic te poartă întru Hristos cu o iubire chiar mai mare decât a maicii care te-a născut. Împotriva fiecărei furtuni, împotriva fiecărei neliniști lumești, ascunde-te la sânul ei. Să afli bucurie în sprijinul ei. Sânul care te-a purtat să-ți fie mai dulce acum decât când erai pruncă.

3. În sfârșit, te rog, preaiubita mea soră, să-ți amintești de mine în rugăciunile tale și să nu uiți de fratele tău mai tânăr, Isidor; căci părinții noștri l-au lăsat cu bucurie sub purtarea de grijă a lui Dumnezeu și a celor trei frați în viață și au plecat la Domnul, fără să se teamă pentru vârsta lui fragedă. Deși îl iubesc ca pe un adevărat fiu al meu și nu pun nimic de pe pământ mai presus de iubirea mea pentru el și îmi așez capul pe pernă cu gând de dragoste pentru el, tu să-l iubești cu mai mult drag și să te rogi lui Iisus pentru el cu și mai multă sinceritate, așa cum știi că l-au iubit părinții lui pământești.

Sunt sigur că rugăciunea ta feciorelnică¹⁶⁰ poate să aplece urechea lui Dumnezeu pentru noi. Iar dacă păzești pactul pe care l-ai făcut cu Hristos, faptele bune îți vor agonisi cununa, iar lui Leandru îi va fi dăruită iertare pentru faptul că te-a sfătuit. Și dacă stăruie neclintită neîncetat până la sfârșit, vei fi mântuită¹⁶¹. Amin.

¹⁶⁰ *Virginalis oratio*. Sau „rugăciunea ta de fecioară”.

¹⁶¹ Cf. Matei 10, 22; 24, 13.

Anexe

I.

SFÂNTUL LEANDRU, ARHIEPISCOPUL SEVILLEI

OMILIE DESPRE BIRUINȚA BISERICII la convertirea neamului goșilor*

1. Această sărbătoare de acum se arată a fi mai de cinstite decât toate celelalte sărbători cinstite prin chiar nou-tatea sa. Fiindcă așa cum convertirea unui număr atât de mare de oameni este un lucru cu totul nou, iar bucuria Bisericii este mai de preț¹⁵⁸ decât de obicei – căci Biserica prăznuiește multe sărbători în decursul anului, la care, își are bucuria obișnuită –, totuși nu are [în acestea] o bucurie cu adevărat nouă precum la această sărbătoare.

Însă una este bucuria pentru lucrurile pe care ea din-totdeauna le are, și alta este bucuria pentru dobândirea de curând a unor câștiguri mari.

Din acest motiv și noi suntem înălțați de mai mare bucurie, văzând că Biserica a dat naștere deodată la noi oameni, și acum ne bucurăm de credința acelorași oameni a căror împietrire ne făcea odinioară să suspinăm.

* Traducere de Ileana Ingrid Bauer și Dragoș Dâscă.

¹⁵⁸ *Nobiliora*. Poate însemna și „mai nouă”, mai „de seamă”.

2. Așadar, prilejul nefericirilor noastre din trecut ne-a fost hrană pentru bucuria noastră de acum.

Am suspinat în vreme ce eram persecutați, am suspinat în vreme ce eram ocărâți, dar suspinele acelea au condus la acest deznodământ, anume, cei care ne erau nouă povară din cauza lipsei lor de credință, prin convertirea lor ne-au devenit cunună.

Aceasta o dezvăluie cu bucurie Biserica și în Psalmi, zicând: „Când eram în necaz, Tu m-ai mărit”¹⁵⁹. Și Sarra, fiind adesea dorită de regi, nu numai că nu a suferit vreo întinare a castității, ci s-a făcut și lui Avraam pricină de îmbogățire prin frumusețea ei¹⁶⁰; fiindcă Avraam a fost făcut bogat chiar de regii care au poftit-o pe Sarra.

Tot așa, Biserica sobornicească, de îndată ce a cunoscut că sunt gata să primească credința ei, le-a făcut pe neamuri zestre Mirelui său, care este Hristos, și prin chiar acele împărășii datorită cărora a fost amarnic tulburată, L-a îmbogățit pe Bărbatul ei.

Fiindcă, deși încă de la început[urile sale] Biserica este hărțuită sau mușcată de dinții celor invidioși, sau asuprită, ea totuși propovăduiește.

Deși Biserica este atacată, ea se mărește. Aceasta fiindcă, prin răbdarea sa, fie îi biruiește, fie îi convertește pe vrăjmașii săi.

¹⁵⁹ Psalmi 4, 1.

¹⁶⁰ Cf. Facerea 20.

3. De aceea zice dumnezeiescul cuvânt către ea: „Multe fiice au strâns bogății, tu însă le întreci pe toate”¹⁶¹.

Dacă nu este de mirare ca ereziile să fie numite „fiice”, totuși trebuie să luăm aminte că ele sunt numite și spini¹⁶². Ele sunt „fiice”, pentru că au apărut din sămânța creștină. Sunt „spini”, pentru că își află hrana în afara raiului lui Dumnezeu, adică în afara Bisericii sobornicești.

Acest lucru este dovedit nu printr-un înțeles speculat de noi, ci cu autoritatea dumnezeieștii Scripturi, căci spune Solomon: „Precum un crin între spini, așa este iubita mea între fiice”¹⁶³.

Așadar, să nu socotiți că este mare lucru faptul că ereziile sunt numite „fiice”, de vreme ce în continuare le numără împreună cu spinii. Ereziile, spun eu, izbutesc să răzbată fie într-o anumită parte a lumii, fie la un singur neam.

---

¹⁶¹ Pilde 31, 29 (ed. sinodală: „Multe fete s-au dovedit harnice, dar tu le-ai întrecut pe toate!”).

¹⁶² *Loco spinarum ponuntur*. Lit., „puse/așezate în locul spinilor”.

¹⁶³ Cântarea Cântărilor 2, 2.

4. Biserica cea cu adevărat sobornicească¹⁶⁴, după cum se întinde peste întreaga lume, tot așa este alcătuită din comuniunea tuturor neamurilor.

Pe bună dreptate, așadar, ereziile își adună bogății doar dintr-o parte [a lumii] în grotlele în care sălășluiesc. Dar Biserica sobornicească își adună bogății din toată lumea la vedere și covârșește tot ce există.

Saltă, așadar, și te veselește, Biserică a lui Dumnezeu!

Bucură-te și te înalță ca un singur Trup al lui Hristos¹⁶⁵!

Înveșmântează-te în tărie și strigă cu bucurie, fiindcă supărările tale s-au transformat în bucurie și haina tristeții a fost înlocuită cu mantia veseliei.

Iată, degrabă uitând sterpiciunea și sărăcia ta, printr-o singură naștere ai născut popor nenumărat Hristosului tău. Fiindcă tu câștigi din pagubele tale și înflorești atunci când ești persecutată.

Atât de puternic este Mirele tău, prin a Cărui domnie ești călăuzită, încât deși îngăduie să fii prădată într-o anumită măsură, întoarce iarăși la tine ceea ce ți s-a luat și îi supune pe vrăjmașii tăi pentru tine.

---

¹⁶⁴ *Vero catholica.*

¹⁶⁵ *Cf. Coloseni 1, 24; I Corinteni 12, 27.*

5. Tot așa și agricultorul, tot așa și pescarul, atunci când așteaptă viitoarele câștiguri, nu consideră a fi pierdere ceea ce a semănat sau ceea ce a pus în undiță.

Prin urmare, nici tu nu trebuie să plângi, nici să te tânguiești că te-au părăsit o vreme unii pe care-i vezi că s-au întors acum la tine cu mari bogății.

Bucură-te dar, încrezându-te în credința ta și arată credincioșie neclintită în slujba lui Hristos, Capul tău.

Vezi numai cum ai recăpătat ceea ce îți fusese odinioară făgăduit că vei redobândi. Căci Însuși Adevărul spune în Evanghelie: „Hristos trebuia să moară pentru neam, și nu numai pentru neam, ci și pentru ca fiii lui Dumnezeu care erau risipiți să-i adune într-un singur trup”¹⁶⁶.

În Psalmi, tu propovăduiești celor care urăsc pacea, zicând: „Măriți-L pe Domnul laolaltă cu mine și să înălțăm împreună Numele Lui”¹⁶⁷. Și iarăși: „Când se vor aduna popoarele laolaltă și regii, să-I slujească Domnului”¹⁶⁸.

¹⁶⁶ Ioan 11, 51-52

¹⁶⁷ Psalmi 33, 3.

¹⁶⁸ Psalmi 101, 23.

6. Știind – din previziunile profeților, din cuvintele evanghelice, din scrierile apostolice – cât de dulce este iubirea, cât de plăcută este comuniunea dintre oameni, nu trebuie decât să propovăduiești întovărășirea neamurilor, nu trebuie decât să suspini pentru unitatea neamurilor, nu trebuie decât să semeni bunătatea păcii și a iubirii.

Veselește-te, așadar, în Domnul pentru că nu ai fost înșelată în dorința ta; căci cei pe care după atâta timp i-ai dobândit, mărturisesc cu suspine și rugăciune continuă, acum după îngheț, după iarnă, după severitatea frigului, după asprimea ninsorii – ca și cum ar zâmbi la savoirea câmpurilor, la fructele și la veselele flori de primăvară, la mlădițele tinere de viță de vie – că tu i-ai născut deodată cu bucurie.

Așadar, fraților, să ne bucurăm în Domnul cu toată dragostea inimii noastre și să strigăm de veselie către Dumnezeu, Mântuitorul nostru!

De acum înainte, să credem că, prin cele care deja au fost pătimite, se vor împlini cele care încă sunt așteptate.

7. Căci acest lucru a fost prevestit, atunci când Domnul a zis: „Am și alte oi care nu sunt din staulul acesta, și pe acelea trebuie să le aduc, și va fi o turmă și un păstor”.¹⁶⁹

Iată, vedem că acestea s-au împlinit. De aceea să nu ne îndoim că întreaga lume poate să creadă în Hristos și să se reunească într-o singură Biserică. Aceasta o aflăm iarăși din Evanghelie, fiindcă El Însuși mărturisind, spune: „Și această Evanghelie a împărăției se va propovădui în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile, și atunci va veni sfârșitul”¹⁷⁰.

Așadar, dacă va rămâne vreo parte a lumii, sau vreun neam păgân, peste care nu va fi strălucit credința în Hristos, în nici un chip să nu ne îndoim că vor crede și vor veni la Biserica cea Una, dacă socotim că ce a spus Domnul este adevărat.

Așadar, fraților, bunătatea este dimpotrivă pusă în locul răutății și adevărul se opune rătăcirii, astfel încât, după cum prin mândrie felurimea limbilor a separat neamurile din unitatea lor, tot așa iubirea odrăslind să le adune iarăși în sânul ei; și după cum Dumnezeu este singurul stăpân al întregii lumi, tot așa să fie o singură inimă și o singură minte în stăpânirea Lui. „Cere de la mine”, a spus, „și Îți voi da neamurile moștenirea Ta și stăpânirea Ta marginile pământului”¹⁷¹.

Din această cauză, întregul neam omenesc se trage dintr-un singur om, astfel încât toți cei care provin din el

¹⁶⁹ Ioan 10, 16.

¹⁷⁰ Matei 24, 14.

¹⁷¹ Psalmi 2, 8.

să aibă o singură înțelegere a lucrurilor, și să caute și să iubească unitatea.

Așadar, însăși orânduiala firii cere ca cei care își au originea dintr-un singur om să se iubească unul pe altul, iar cei care nu sunt separați prin descendența firii să nu fie despărțiți de adevărul de credință.

8. Ereziile și schismele răsar într-adevăr din izvorul relelor. Oricine vine de la ele la unitate, se întoarce de la păcat la cele după fire, pentru că după cum este firesc ca să fie mulți în unitate, tot așa este păcat a refuza dulceața iubirii frățești.

Să ne înălțăm, așadar, cu toată inima într-o bucurie astfel încât, pentru că neamurile au fost nimicite de dragostea de ceartă, Hristos să-Și agonisească Sieși o singură Biserică într-o prietenie, în care să aducă înapoi acele neamuri în armonia iubirii.

Cu siguranță, despre această Biserică vorbește profetul zicând: „Casa Mea va fi numită casă de rugăciune pentru toate neamurile”. Și iarăși: „Va fi în zilele de pe urmă că muntele casei Domnului va fi așezat peste vârful munților, și va fi înălțat mai presus de dealuri, și toate neamurile vor curge într-acolo. Și vor merge popoare multe și vor zice: «Veniți să ne suim în muntele Domnului și în casa Dumnezeului lui Iacov»¹⁷². Căci muntele este Hristos, iar casa Dumnezeului lui Iacov este Biserica Lui cea Una, către care profetul vestește că vor curge neamurile și adunarea popoarelor se va strânge la un loc. Despre aceasta, iarăși spune profetul, în alt loc: „Răsari, luminează-te, Ierusalime, că a venit lumina ta, și slava Domnului peste tine a răsărit. Și vor merge neamuri în lumina ta, și regi în splendoarea răsăritului tău. Ridică împrejur ochii tăi și vezi: toți s-au adunat la un loc și au venit la tine și fiii de neam străin vor zidi zidurile tale, și

¹⁷² Isaia 2, 3-4.

regii lor vor sluji ție"¹⁷³. Și, pentru a arăta ce se va întâmpla cu neamurile sau popoarele care se vor separa de comuniunea cu Biserica cea Una, continuă: „Fiindcă neamurile și regatele care nu-ți vor sluji ție vor pieri”. În fine, și în alt loc zice asemenea: „Iată, voi chema neamul pe care tu nu l-ai cunoscut, și neamuri care nu te-au cunoscut se vor grăbi către tine”¹⁷⁴.

---

¹⁷³ Isaia 60, 1, 3-4, 10

¹⁷⁴ Isaia 55, 5.

9. Căci Unul este Hristos Domnul, a Căruia Biserică este una în toată lumea, avuție sfântă. Acela este capul și această este corpul, despre care se spune la începutul cărții Facerea: „Vor fi cei doi un trup”,¹⁷⁵ pe care Apostolul o înțelege „în Hristos și în Biserică”¹⁷⁶.

Așadar, de vreme ce Hristos vrea să aibă o singură Biserică din toate neamurile, oricine este străin de ea, chiar dacă ar folosi numele de creștin, totuși nu este membru al trupului lui Hristos.

Erezia, respingând unitatea cu Biserica sobornicească, fiindcă iubește pe Hristos cu o dragoste pângărită, nu are statutul soției, ci pe cel al concubinei. Însă Scriptura spune cu adevărat că doi vor fi într-un singur trup, evident Hristos și Biserica. În această uniune, o prostituată nu-și găsește un al treilea loc. „Una este (zice Hristos) iubita mea, una este soția mea, una este fiica mamei sale”¹⁷⁷. Același lucru îl mărturisește și Biserica, zicând „Eu sunt a iubitului meu, și el este al meu”¹⁷⁸.

---

¹⁷⁵ Facerea 2, 24

¹⁷⁶ Efeseni 5, 32.

¹⁷⁷ Cântarea Cântărilor 6, 9.

¹⁷⁸ Cântarea Cântărilor 6, 3.

10. Să caute acum ereziile cu care să se desfrâneze, sau cui să se facă prostituate, de vreme ce s-au îndepărtat de patul neprihănit al lui Hristos, iar noi cu cât știm mai bine cât de prețioasă este legătura iubirii, cu atât să lăudăm mai mult pe Domnul împreună cu această adunare. Căci nu a îngăduit ca neamurile – pentru care Și-a vărsat sângele Cel Unul-Născut – să fie devorate de dinții diavolului în afara staulului celui unu.

Să plângă, așadar, jefuitorul cel din vechime pierderea pradei sale, pentru că vedem că s-a împlinit ce am auzit că a spus profetul: „Cu adevărat”, zice, „această mulțime de captivi va fi smulsă de la cel tare și ceea ce a fost răpit de cel puternic va fi eliberat”¹⁷⁹. Căci pacea lui Hristos a nimicit zidul discordiei pe care l-a înălțat diavolul, și casa care, din cauza împărțirii, se războia cu victime de ambele părți este unită de piatra din capul unghiului cea una, care este Hristos. Să spunem toți: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oamenii buneii voiri”¹⁸⁰.

---

¹⁷⁹ Cf. Isaia 49, 25.

¹⁸⁰ Luca 2, 14.

11. Nici o comoară nu poate fi pusă în balanță cu iubirea. Așadar, înainte de toată bucuria, iubirea a fost așezată, fiindcă ea are locul cel dintâi în rândul virtuților. Mai rămâne ca noi toți, într-un singur cuget, să ne străduim pentru o singură Împărăție și ca, atât pentru neclintirea împărăției pământești, cât și pentru fericirea Împărăției cerești, să ne apropiem de Dumnezeu cu rugăciune, pentru ca împărățiile și neamurile care L-au slăvit pe Hristos pe pământ, să fie slăvite de El nu doar pe pământ, ci și în cer. Amin.

II.

VIAȚA SFÂNTUL LEANDRU, ARHIEPISCOPUL SEVILLEI – MĂRTURII

II.1 Sfântul Isidor al Sevillei

A. Isidorus Hispalensis, *De Viris Illustribus*,
XLI 57-59, J.-P. Migne, PATROLOGIA LATINA 83

Leandru, născut din tatăl Severian, în Cartagena, provincia Spaniei, a fost monah și ca monah a fost înălțat la treapta de episcop al Bisericii Sevillei, din provincia Baetica. Bărbat care încânta prin cuvânt, de o inteligență extraordinară, care era atât de vestit pentru chipul viețuirii sale, nu mai puțin decât pentru învățătura sa, încât prin credința și strădania sa neamul goților a fost convertit de la nebunia ariană la credința sobornicească.

În peregrinarea din timpul exilului său, a compus două cărți împotriva dogmelor ereticilor, foarte bogate în cunoașterea Sfințelor Scripturi. În afară de acestea, a editat o cârtică pentru sora [sa] Florentina, *Despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești*, fiecare capitol având titlul său separat.

Cea mai mare parte a misiunii sale a desfășurat-o în timpul lui Reccared, bărbat evlavios și principe slăvit, în timpul căruia, totodată, printr-o minunată moarte, [Leandru] și-a încheiat viața activă¹⁸¹.

---

¹⁸¹ *Actualis vitae.*

II.2 Sfântul Ildefonsus, Arhiepiscop de Toledo¹⁸²

Poem închinat Sfinților Leandru și Mausona,
episcopi mitropolitani,
ultimul din Merida, primul din Sevilla¹⁸³

Leandru, strălucit părinte, pe care Cerurile îl primesc
Împodobit cu laude, remarcabil prin însușirile sale;
Medicul grec¹⁸⁴ al neamului arian și, totodată,
Învățător al lui Isidor, pe care l-a crescut în Domnul.
Și tu, întreită slavă a tărâmului Meridei,
Mausona, binecunoscut pentru sfatul, curajul și cre-
dința ta.

Amândoi sunteți de-o seamă în duhul, amândoi
de-o seamă în evlavie și laude,
Și fiecare apărător în casa Atotputernicului Dum-
nezeu.

Tu ai biruit prin răbdarea amenințărilor și a cugetului
Răzvrătit al regelui; ei spun că s-a pocăit pentru fă-
rădelegea sa.

---

¹⁸² Prăznuit pe data de 23 ianuarie. Autor deosebit de influent pentru teologia ortodoxă latină mariană. Lucrarea sa despre pururea-fecioria Maicii Domnului este în curs de apariție în colecția *Patristica*, Editura Doxologia.

¹⁸³ J.R.C. Martyn, *op. cit.*, pp. 161-162.

¹⁸⁴ Nota lui Martyn: „cuvântul *ἰακός* (ionic) arată că tatăl lui Leandru era originar din Bizanț”, *op. cit.*, p. 161.

Tu ai deschis cele două uși ale Olimpului pentru fiul
unui rege;
Căci prin tine, un alt mucenic urcă spre astre.

[.....]

Tu ai adus mântuire neamului goșilor,
Care acum respinge o credință plină de ură și îmbră-
țișează una plăcută lui Dumnezeu.

Cununa biruitorului și slava nepieritoare vă urmează
pe bună dreptate

Datorită virtuților voastre mărite și atât de multe la
număr.

Cinstea voastră și renumele vostru slăvit vor rămâ-
ne de-a pururi;

Oamenii vor cânta despre voi, iar astrele cu mult
mai mult.

Fiindcă bisericile închinat vouă sunt înfășurate cu o
veșnică ghirlandă;

Voi aveți un loc mult preastrălucit printre cei învățați.

II.3 Viața Sfântului Leandru, Arhiepiscop de Sevilla

Notitia, Jean-Paul Migne, *PATROLOGIA LATINA* 72, 871-872.

1. Leandru, de neam spaniol, s-a născut din Severian (cu a cărui soră, Sanctia, s-a căsătorit Teodoric, regele ostrogoților) și Turtura, în casa din Cartagena, fiind fratele mai mare al lui Isidor al Sevillei¹⁸⁵; după o perioadă îndelungată de nevoiță monahală, a fost numit arhiepiscop al Bisericii Sevillei.

A devenit cunoscut în anul 538, când principele Hermenegild l-a trimis pe Leandru ca delegat la împăratul Tiberiu¹⁸⁶, în Constantinopol, pentru a dobândi ajutor, fiindcă tatăl lui Ermenegild – Liuvigild, regele goților din Spania – îl prigonea pe propriul său fiu cu sabia, fiind nemulțumit de sprijinul pe care acesta din urmă îl acorda credinței sobornicești. A reușit aceasta în chip strălucit, și pe, când se afla acolo, a pus temeliile unei mari prietenii cu diaconul Grigorie, apocrisiarhul¹⁸⁷ Papei Pelagius.

---

¹⁸⁵ *Isidori Hispalensis*. *Hispalis* este numele pe care romanii l-au dat vechii așezări Spal din Sudul Spaniei. Ulterior, invadatorii musulmani din secolul al VIII-lea aveau să-l redenumescă Ishbiliyya. Vezi Elena Toro Lillo, „La invasión árabe. Los árabes y el elemento árabe en español”, *Biblioteca virtual Miguel D. Cervantes*, pp. 1-2.

¹⁸⁶ Este vorba de împăratul Tiberiu I Constantin (Flavius Tiberius Constantius), ginerele lui Iustin II, asociat la domnie încă din 574 și care a condus Imperiul Bizantin între anii 578-582.

2. După ce s-a întors în Spania, în 584, a fost pedepsit cu exilul de regele Liuvigild. Însă în următorul an, simțind apropierea morții și călăuzit de pocăință, l-a încredințat pe Reccared, fiul său, lui Leandru. Primind un astfel de ucenic, Leandru a muncit asiduu cu el, convertindu-l mai întâi de la erezia ariană și, cu ajutorul acestuia, i-a convertit pe mai-marii goșilor la credința sobornicească, iar apoi pe aproape întreg neamul goșilor, motiv pentru care a și fost pe drept numit apostolul goșilor. Iar la Sinodul din Toledo, ținut în anul 589, în care [Leandru] a jucat un mare rol, el i-a primit în sânul Bisericii pe goșii pe care-i convertise și aceștia au confirmat prin semnătură adeziunea la credința ortodoxă. A murit în anul 595.

---

¹⁸⁷ Nunțiu papal, ambasador al Sfântului Scaun al Bisericii Romei. Sfântul Grigorie cel Mare (Dialogul) a fost nunțiu papal la Constantinopol între anii 578-584. Pentru mai multe detalii despre viața și credința ortodoxă a Papei Grigorie cel Mare, vezi Ierotheos (Vlachos), Mitropolitul Nafpaktosului, *Vechea și Noua Romă. De la Tradiția ortodoxă la tradițiile Apusului*, traducere din neogreacă de ierom. Evloghie Munteanu, Editura Doxologia, Iași, 2016, în sp. I.1.

3. Așa cum fratele său, Isidor, mărturisește, era un om care încânta prin cuvânt, de o inteligență extraordinară și foarte vestit pentru chipul viețuirii sale, nu mai puțin decât pentru învățătura sa. A scris către sora sa, Florentina, o *Regulă despre rânduiala fecioarelor și disprețuirea celor lumești...* Mai avem de la el *Omilia întru lauda Bisericii*, pentru convertirea goșilor, rostită după încheierea Sinodului de la Toledo. A mai scris două cărți, așa cum amintește Isidor, *Împotriva dogmelor eretice*, un mic tratat *Împotriva învățăturilor arienilor*, dar și numeroase epistole către Papa Grigorie, una despre botez, alta către un frate – cum că nu se cuvine a ne teme de moarte, și alte mai multe epistole cu caracter personal către confracții săi episcopi. „Iar în ce privește îndatoririle sale bisericesti”, a spus Isidor, „le-a îndeplinit cu nu puțină râvnă”. Căci a mai scris rugăciuni pentru întreaga Psaltire, într-o dublă ediție. De asemenea, a compus multe dulci rugăciuni la laudele și psalmii de jertfă.

4. În această chestiune, unii susțin că Leandru al nostru a fost autorul Mesei [Liturghiei] mozarabice. Fiindcă este vrednic de crezare faptul că Leandru a compus o Liturghie spre folosul goșilor, care a fost apoi întrebuințată în Biserica spaniolă timp de mai multe secole, iar Mesa a început să fie numită, în cele din urmă, mozarabică sau mai degrabă mixt-arabă¹⁸⁸, după ce creștinii, care au început să se amestece cu locuitorii arabi începând cu secolul al VIII-lea, au preluat acest nume. Mesa a fost cântată pentru prima oară¹⁸⁹ de Leandru și a fost completată de frațele său, Isidor. Odată cu trecerea timpului, din cauza adăugirilor a feluriți episcopi, Mesa s-a schimbat în anumite biserici din orașul Toledo și este astfel săvârșită în ziua de astăzi. Părintele Ximenes, episcopul orașului Toledo, a scos-o din vestigiile goșilor, a înveșmântat-o cu trăsături noi și a editat-o în 1501. Se păstrează încă, deși incompletă, în *Bibliotheca Patr.*, tom. XXVII, tom. XII, p. 999.

---

¹⁸⁸ *Mixtarabum appellari.*

¹⁸⁹ *Concinnata* de la *concinno*: înseamnă și „a cânta”, dar și „a aranja”.

BIBLIOGRAFIE

Allies, Neil, *The Monastic Rules of Visigothic Iberia: A Study of Their Text and Language*, teză de doctorat în cadrul Departamentului de Teologie și Religie, Universitatea din Birmingham, iulie 2009.

Barlow, Claude W., „Introduction to the Writings of Leander of Seville”, în *Iberian Fathers. Martin of Braga, Paschasius of Dumium, Leander of Seville*, The Catholic University of America, Washington, 1969.

Băbuș, Pr. dr. Emanoil, *Bizanțul, istorie și spiritualitate*, Editura Sophia, București, 2003.

Campos Ruiz, Sch. P., Julio, „Introduccion”, în *San Leandro, San Isidoro, San Fructuoso, Reglas monásticas de la España visigoda. Los tres libros de la Las „Sentencias”*, introduccion, versión y notas de Julio Campos Ruiz și Ismael Roca Melia, col. *Santos Padres Españoles II*, Biblioteca de Autores Cristianos, Madrid, 1971.

Collins, Roger, *Visigothic Spain (409-711)*, Blackwell, Oxford, 2004.

de Yepes, Rodrigo, *Historia de la Gloriosa Virgen Sancta Florentina, Hermana De Leandro y S. Isidro arcobispos de Sevilla y de S. Fulgencio obispo de Ecija en que se replican muchas*

antigüedades de España y otras cosas de varia doctrina Y una Genealogia cumplida de los reyes de España trayda desde antes de Sancta Florentina hasta agora Collegido con diligencia por el padre Fray Rodrigo de Yepes, retip. în India, Facsimile Publisher, Delhi, 2016.

Diaconus, Paulus, *Istoria longobarzilor*, Cartea III. 25, traducere din limba latină, introducere, tabel cronologic, note și postfață de Emanuel Grosu, Editura Polirom, Iași, 2011.

Dietz, Maribel, *Wandering Monks, Virgins, and Pilgrims. Ascetic Travel in the Mediterranean World, a.d. 300–800*, The Pennsylvania State University Press, University Park, Pennsylvania, 2005.

Dominiquez del Val, Ursicino, *Leandro de Sevilla y la lucha contra el Arianismo*, Editora Nacional, Madrid, 1981.

Ferreira, Alberto, *The Visigoths in Gaul and Iberia (Update) A Supplemental Bibliography, 2004–2006*, Brill, Leiden, 2008.

Gayle Dickenson, Elizabeth, *Marriage, Gender and the Politics of „Unity” in Visigothic Spain*, teză de doctorat în filozofie, Universitatea din Austin – Texas, decembrie 2011.

Giordano, Oronzo, „Introduzione”, în *Leandro di Siviglia, Lettera alla Sorella Fiorentina*, Citta Nuova Editrice, 1987, Roma.

Jenner, Henry, „Mozarabic Rite”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 10. New York: Robert Appleton Company, 1911, 25 Mar. 2016 <http://www.newadvent.org/cathen/10611a.htm>.

Kirsch, Johann Peter, „St. Florentina”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 6. New York: Robert Appleton Company, 1909, 25 Mar. 2016 <http://www.newadvent.org/cathen/06114b.htm>.

- Kirsch, Johann Peter, „St. Fulgentius”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 6. New York: Robert Appleton Company, 1909, 25 Mar. 2016 <<http://www.newadvent.org/cathen/06315a.htm>>.
- Madoz, S.I., José, „Varios enigmas de la «Regla» de San Leandro descifrados por el estudio de sus fuentes”, în *Miscellanea Giovanni Mercati*, vol. I: *Bibbia – Letteratura Cristiana Antica*, Citta del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana, Roma, 1956.
- Martyn, John R.C., *Gregory and Leander: An Analysis of the Special Firendship between Pope Gregory the Great and Leander, Archbishop of Seville*, Cambridge Scholars Publishing, 2013.
- Martyn, John R.C., *Saint Leander, Archbishop of Seville. A book on the Teaching of the Nuns and a Homily in Praise of the Church*, Lexington Books, Lanham, 2009.
- Migne, Jean Paul, *Patrologia Latina* 72, 873-894.
- Moreschini, Claudio și Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. II/2 (*De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*), traducere din limba italiană de Hanibal Stănciulescu, Editura Polirom, Iași, 2013.
- Ott, Michael, „St. Martin of Braga”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910, <http://www.newadvent.org/cathen/09731b.htm>.
- Pastor, Marcelo Martínez (Ana Mª Aldama Roy, Mª Dolores Castro Jiménez, Manuel Martínez Quintana, Mª José Muñoz Jiménez), *Leandri Hispalensis episcopi, De institutione virginum et contemptu mundi. Léxico latino-español*, Olms-Weidmann, Hildesheim-Zürich-New York, 1998.

- Pinell, Jordi, *Liber Orationum Psalmographus. Colectas de Salmos del antiguo rito hispánico. Recomposición y edición crítica*, col. *Monumenta Hispaniae Sacra IX*, Barcelona-Madrid, 1972.
- Suau, Pierre „St. Leander of Seville”, *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 9. New York: Robert Appleton Company, 1910, <<http://www.newadvent.org/cathen/09102a.htm>>.
- Vega, Angelus C., *El „De institutione virginum” de San Leandro de Sevilla con diez capítulos y medio inéditos*, El Escoliar, Madrid, 1948.
- Velasquez, Jamie, „Introduccion. Vida y obras”, în *Leandro de Sevilla, De la instruccion de las virgenes y desprecio del mundo*, Fundacion Universitaria Espanol, Alcala 93, Madrid, 1979.
- Wood, Jamie, *Politics of Identity in Visigothic Spain. Religion and Power in the Histories of Isidore of Seville*, Brill, Leiden, 2002.

INDICI

Indice de referințe scripturistice

Vechiul Testament

Facerea

2, 24 139

3 88

3, 16 58

9, 21-23 99

12, 1 123

19 123

20 130

19, 31-38 99

25, 29 89

25, 29-34 88

39 80

Deuteronomul

23, 3 99

I Regi

2, 5 61

II Regi

6, 21-22 105

23, 26-27 89

Psalmii

1, 1 47

2, 8 135

4, 1 130

5, 9 89

15, 5 36

17, 28 69

17, 29 69

33, 3 133

38, 17 106

44, 3 37

44, 12-13 125

44, 15 82

61, 10 106

83, 3 125

87, 16 105

101, 4 105

101, 23 133

118, 19 106

118, 57 36

119, 5 102

140, 5 91

Pildele lui Solomon

6, 27 71

14, 13 102

31, 29 131

31, 30 65

Cântarea Cântărilor

2, 2 131

4, 1 82

6, 3 37

Isaia

1, 31 71

2, 3-4 137

3, 16-17 84

3, 24 84

5, 11 99

5, 22 98

30, 15 74

49, 25 140

53, 4 75

55, 5 138

56, 3-5 61

57, 2 74

60, 1 138

60, 3-4 138

60, 10 138

Ieremia

9, 21 72

50, 23 40

Daniel

1, 12 89

1, 16 89

Înțelepciunea lui Isus Sirah

23, 8-10 120

Noul Testament

Matei

5, 5 102

5, 37 120

6, 21 51

6, 33 108

7, 16 43

10, 22 126

10, 27 121

12, 34 101

17, 3 96

18, 16 96

20, 27 106

22, 30 59

23, 37 125

24, 14 135

25, 21 101

25, 34 75

25, 36 75

Marcu

5, 22 96

9, 3 96

Luca

2, 14 140

9, 30 96

9, 62 125

12, 34 51
21, 9 87
21, 23 59
21, 34 89
23, 29 59
23, 34 85

Ioan

3, 20 121
4, 5 96
10, 16 135
11, 51-52 133
12, 6 119
12, 36 106

Faptele Apostolilor

4, 32 114
4, 34-35 114
5, 1-11 119

Romani

13, 14 100
15, 1 112
15, 2 112

I Corinteni

6, 7-8 79
6, 9-10 98
7, 31 33
7, 23-24 40
12, 27 132
15, 33 69
15, 42 41
15, 53 41

II Corinteni

11, 19 111
11, 29 75

Galateni

2, 11 91
3, 28 91
5, 22 101

Efeseni

5, 32 139
6, 9 103

Filipeni

1, 23 102
2, 6-8 106
2, 8 85
4, 4 101

Coloseni

1, 24 132
3, 1 50
3, 2 51

I Timotei

2, 9-10 65
5, 6 109
5, 23 98
6, 9 108

II Timotei

4, 8 46

Iacov

4, 4 55

4, 9 102

I Petru

3, 3-4 64

I Ioan

2, 16 50, 83

Indice general

A

- Adulter 27, 57, 58, 78, 79, 98, 118
Arianism 12, 15, 18, 19, 20, 21, 27, 152
Asceză 25, 30
Fericitul Augustin 26, 30, 110, 115,

B

- Benedict de Nursia 11, 26
Bizanț, bizantin 11, 13, 14, 15, 17, 18, 145, 147, 151

C

- Ciprian, Episcopul Cartaginei 22, 26, 27
Constantinopol 13, 14, 15, 16, 18, 147, 148

D

- Diavol 69, 72, 81, 93, 140

E

- Ermenegild 13, 14, 15, 17, 147
Eva 58

F

- Feciorie 21, 23, 26, 27, 35, 36, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 73,
81, 94

Florentina 11, 20, 21, 22, 25, 27, 33, 69, 71, 83, 88, 105, 117,
123, 124, 125, 143, 149, 151, 152

Fulgențiu 11, 12, 20, 124, 153

G

Grigorie cel Mare, Papă al Romei 15, 16, 17, 39, 148

H

Hristos Mirele fecioarelor 25, 44, 50, 51, 52, 82, 85, 96, 102,
106, 132

I

Ieronim, Fericitul 26

Ildefonsus, Arhiepiscopul de Toledo 145, 155

Isidor, Arhiepiscopul Sevillei 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21,
23, 28, 29, 126, 143, 145, 147, 149, 150, 151, 154

Î

Înfrânare 24, 88

L

Leuwigild 27

M

Martin de Braga 19

Monahi, monahism 11, 12, 20, 22, 23, 24, 25, 113

N

Niceea 13, 17, 18, 19, 27, 153

O

Ortodoxie (dreapta credință) 11, 13, 14, 18, 21, 29

P

Post 24, 97

T

Toledo 9, 18, 21, 145, 148, 149, 150, 155

V

Vin 24, 98, 99

Vizigot, vizigoṭi 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 27